PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir

Leto XXI. Št. 95 (6073)

TRST, četrtek 22. aprila 1965

SPOROČILO O RAZGOVORIH MED ITALIJANSKIMI IN AMERIŠKIMI DRŽAVNIKI

Predsednik vlade Moro in Fanfani zaključila uradni del svojega obiska

Johnson in Moro izražata željo, «da bi se ostvarili pogoji za trdno in mirno rešitev, ob spoštovanju svobode, pravice in varnosti» - Moro pa izraža «popolno razumevanje za stališče in odgovornosti ZDA» glede Vietnama - Poročilo Longa na zasedanju centralnega odbora KPI

RIM, 21. — Po razgovorih med italijanskimi in ameriškimi državniki so izdali sledeče sporočilo:

«Predsednik ZDA in predsednik italijanske vlade sta se sestala v Washingtonu 20. in 21. aprila. Sestanku sta prisostvovala tudi državni tajnik Rusk in zunanji minister Fanfani. Sestala sta se na uradno diskusijo v ozračju, ki odraža intimnost in prisrčnost tradicionalnega italijansko-ameriškega prijateljstva.»

«Prišlo je do obsežne izmenjave pogledov tudi o položaju v južnovzhodni Aziji, posebno pa v Vietnamu. To je dalo predsedniku Johnsonu priložnost za obrazložitev smotrov, ki jih ZDA zasledujejo v tem delu sveta, jamstvo svobode in miru.»

«Ko je potrdil stališče Italije, ki je bilo že javno obrazloženo v parlamentu, je predsednik Moro izrazil popolno razumevanje za stališče in odgovornosti ZDA.»

«Tako predsednik kot predsednik italijanske vlade sta izrazila željo, da bi se ustvarili pogoji za trdno in mirno rešitev, ob spoštovanju svobode, pravičnosti in varnosti.»

«Oba državnika sta ugotovila sličnost v stališčih svojih vlad glede pomena, ki ga ima ustvaritev združene Evrope v okviru atlantske skupnosti.»

«Oba državnika sta potrdila nadaljnjo veljavnost atlantskega zavezništva, kot instrumenta za zavarovanje miru in kot bistvenega elementa stabilnosti in ravnotežja v sedanjem svetovnem položaju. Soglašala sta glede tega, da je želena ustvaritev združene Evrope kot vitalnega elementa v okviru civilizacije, ki ji pripadata obe državi, in kot važnega činitelja pri ohranitvi miroljubnega reda v svetu.»

«Ko sta pregledala smotre in politiko svojih vlad, sta predsednik Johnson in predsednik vlade Moro ugotovila, da njuni vladi soglašata glede smotrov svobode, miru in mednarodnega sodelovanja, kakor tudi glede tega, da se zagotovi blaginja vseh njunih državljanov, ki naj temelji na uveljavljenju načel demokracije in socialne pravičnosti.»

«Oba državnika sta soglašala tudi glede tega, da se pregleda možnost nadaljnjega še tesnejšega sodelovanja v skupnih naporih, da se pospeši napredek razvijajočih se narodov in da se premaga revščina na svetu».

«Predsednik italijanske vlade in njegovo spremstvo bosta zaključila 22. aprila dopoldne svoj obisk v Washingtonu in bosta odpotovala, prek Filadelfije, v New York. V Italijo bosta odpotovala 24. aprila zvečer.»

Moro in Fanfani sta se danes poklonila spominu neznanega vojaka, predsednika Kennedyja in Washingtona, prvega predsednika ZDA, nato pa sta se sestala z obrambnim ministrom McNamaro, s katerim so obravnavali razne plati in najnovejši razvoj položaja v južnovzhodni Aziji, kakor tudi vprašanja obrambe v okviru atlantske skupnosti. Opoldne sta bila na kosilu pri Rusku.

Danes se je začelo zasedanje centralnega odbora KPI, na katerem je tajnik stranke Longo podal poročilo na temo «Borba za novo večino v razmerah, ki jih je povzročila kriza levega centra in gospodarske težkoče. »

Longo je najprej kritiziral in obsodil obisk Mora in Fanfanija v ZDA, ker Italija «ne more soglašati z vojaškimi akcijami v južnovzhodni Aziji» in ker «Italija odporniškega gibanja je vsa na strani vietnamskega ljudstva». Nato se je zadržal na političnem in gospodarskem položaju dežele, pretežen del svojega poročila pa je posvetil vprašanju nove večine, ki bi morala zajeti vse tiste sile, od naprednih katoličanov do komunistov, ki so se že prepričale, da politika levega centra ni zmožna rešiti perečih vprašanj italijanskega gospodarskega in socialnega življenja. Longo je hkrati poudaril potrebo po združeni socialistični stranki, od komunistov do socialdemokratov, vendar pa je pripomnil, da gre pri tem za izredno važno vprašanje in da je zato potrebno, da o tem razpravlja centralni odbor na svojem prihodnjem zasedanju, ki da ga je treba sklicati najkasneje v dveh, treh tednih.

Longo je odklonil tako vladne ukrepe proti konjunkturi, kot petletni načrt za razvoj gospodarstva in naglasil, da je treba izdelati novo programsko platformo in ustvariti novo večino, ki jo more uresničiti. «V okviru demokratičnega načrtovanja, ki ga predlaga — je dejal Longo — KPI ne zahteva predhodne in splošne konverzije proizvajalnih sredstev v javno lastnino. Priznavamo funkcijo profita, zasebne lastnine proizvajalnih sredstev, tržišča, toda zahtevamo, da se poveličuje moment demokratične elaboracije javnih odločitev, da te odločitve niso podrejene ekskluzivizmu monopolistične akumulacije niti sedanjemu načinu tržnega mehanizma».

Ostvaritev nove večine je Longo opisal takole: «Ne mislimo s tem na ustanovitev manjšinske skupine odpora niti na potencialno alternativno laično fronto. Mislimo na fronto levičarskih sil, ki more stvarno izvrševati pozitiven pritisk. Mislimo na fronto, ki more navezati učinkovit dialog s katoliškim in socialdemokratskim gibanjem. Sporazum med komunističnimi, socialističnimi in katoliškimi silami glede splošnega programa preobrazbe družbe vključuje velika in zapletena načelna vprašanja. KPI je pripravljena obvezati se, brez instrumentalizma, za dialog, ki ne bi prejudiciral niti najbolj zapletenih načelnih vprašanj in v katerem bi vsak mogel dobiti jamstva za svojo avtonomijo.»

Ko je govoril o demokratični poti v socializem, je Longo dejal med drugim: «Smo za demokratičen prehod v socializem, za upravo države, ki naj jamči obstoj več strank. Socializma ne loči od demokracije noben kitajski zid. Socializem v Italiji bo tak, kakršnega bodo znale zgraditi ne le delavske in socialistične sile, ki se zanj bore, ampak tudi tak, kakršnega bodo prispevale graditi druge demokratične sile in v neki meri tudi kako bodo k temu prispevali — v nasprotovanju in opoziciji — njegovi nasprotniki.» Longo je izjavil med drugim tudi, da je «mednarodno komunistično gibanje že davno zavrglo teorijo o vodilni partiji in državi».

Longo je zaključil: «Kar predlagamo delavcem, vsem političnim silam, je nekaj bistveno drugačnega od levega centra, v katerem bi na kakšen način sodelovali tudi komunisti. Kar nakazujemo, je nov razvoj italijanske politike, preobrat v tendenci, ki naj dobi svojo premiso in poišče jamstvo svojega razvoja v novem odnosu med vsemi socialističnimi silami, med vsemi levičarskimi silami.»

Diskusija o poročilu Longa se bo nadaljevalo jutri.

Jutri bodo obnovili televizijsko oddajo «Politična tribuna», ki bo to pot trojne vrste: «intervju s tajniki strank», diskusija med štirimi predstavniki strank (dveh večin. skih in dveh opozicijskih strank) ter tiskovna konferenca vlade z udeležbo predstavnikov tiska. Jutri bo intervju s tajnikom KD Rumorjem.

En ameriški vojak in dva južnovietnamska med spopadom s četami osvobodilne vojske blizu Dananga

Napovedan de Gaullov govor po televiziji Gromiko pride v nedeljo na obisk v Pariz

Pred bližnjim obiskom Ben Bele v Franciji? - Komentarji tiska o ohladitvi odnosov med Francijo in Bonnom

PARIZ, 21. — Uradno javljajo, da bo general de Gaulle govoril 27. aprila ob 20. uri po televiziji. Podal bo pregled zunanje in notranje politike v zadnjih mesecih. Zadnjikrat je govoril po televiziji 31. decembra lani, njegove zadnje javne izjave pa so bile na tiskovni konferenci 4. februarja letos.

Poleg tega javljajo, da bo de Gaulle od 19. do 23. maja obiskal nekatere francoske departmaje.

Javili so tudi, da bo sovjetski zunanji minister Gromiko prišel v nedeljo na petdnevni obisk v Pariz. Sestal se bo z de Gaullom, s predsednikom vlade Pompidoujem in z zunanjim ministrom de Murvillom. Domnevajo, da bo de Gaulle sprejel Gromika v torek.

V Franciji se v poučenih krogih vedno bolj širijo govorice, da bo Ben Bela v kratkem obiskal Francijo. Na današnji seji vlade je državni tajnik za alžirske zadeve De Broglie poročal o razvoju odnosov med Alžirijo in Francijo. Predstavnik vlade Peyrefitte je na tiskovni konferenci izjavil, da je de Gaulle ob tej priložnosti ugotovil: «Skupen interes obeh dežel, in še posebno njihov politični interes ter stabilnost vsakovrstne izmenjave med obema državama opravičujejo nadaljevanje politike sodelovanja med obema vladama preko treh let, ki so sledila evianskim sporazumom.» To pomeni, da bo Francija še vedno tehnično, gospodarsko in kulturno sodelovala z Alžirijo, čeprav bodo evianski sporazumi kmalu zapadli.

Kar se tiče obiska Ben Bele v Franciji, je Peyrefitte izjavil, da na današnji seji niso govorili o tem. Domneva se, da bo Ben Bela verjetno prišel na obisk maja ali pa po konferenci afriškoazijskih držav, ki bo konec junija v Alžiru.

Na današnji seji vlade so govorili tudi o sklepu francoske vlade, da pošlje na konferenco SEATO, ki bo v Londonu od 3. do 5. maja, samo svojega opazovalca. O zadevi je poročal zunanji minister de Murville. Predstavnik vlade Peyrefitte je na tiskovni konferenci v zvezi s tem ponovil utemeljitev, ki jo je že včeraj objavilo francosko zunanje ministrstvo.

Številni pariški listi komentirajo danes pismo, ki ga je bivši kancler Adenauer nedavno poslal de Gaulu in s katerim izraža zaskrbljenost zaradi ohladitve francosko-bonskih odnosov. «Le Figaro» objavlja članek bivšega francoskega poslanika Francoisa Ponceta pod naslovom «Bolna prijateljstva». Poncet poudarja negativni razvoj francosko-nemških odnosov v zadnjem času in se sprašuje, kakšne namene ima de Gaulle. «Lahko se domneva, pripominja, da se bo obrnil na Sovjetsko zvezo, njene satelite ali Kitajsko, ker ni dobil tega, kar je pričakoval, od držav Zahodne Evrope». Pri tem dodaja, da «si ni moč misliti, da bi de Gaulle, ki ni zadovoljen z Zahodno Evropo, zavzel stališče proti njej». «Na vsak način, pravi dalje, se je treba paziti pred morebitno nemško reakcijo, ki bi mogla iskati ponovno zbližanje med Bonnom in Moskvo, to tem bolj, ker ima Sovjetska zveza ključe za nemško združitev».

«Combat» se sprašuje, ali Francija morda ne želi spremembe vlade v Bonnu. «Lahko se domneva, pravi list, da general de Gaulle ne bi bil nezadovoljen z morebitno spremembo usmeritve politike zahodnonemške vlade. Vse kaže, da bi Pariz mogel v bodoče gledati s simpatijo na volilno kandidaturo, ki ne bi bila kandidatura Erharda in njegovih privržencev, v katerih vidi de Gaulle «amerikanizirance, ki jih ni moč znova pridobiti».

DANES

Predsednik italijanske vlade Moro in zunanji minister Fanfani sta včeraj zaključila uradni del svojega obiska v ZDA. Kakor je bilo pričakovati, niso razgovori prinesli nič novega. Moro in Fanfani sta ponovila, da vlada podpira ameriško politiko v Vietnamu in sta ponovila privrženost Italije atlantskemu paktu. Glavni tajnik KPI Longo je na včerajšnjem zasedanju vodstva stranke obsodil to podporo ameriški politiki in poudaril, da Italije ne bi smela podpirati take politike.

Prav včeraj je ameriški državni tajnik za obrambo McNamara sporočil, da so se na konferenci ameriških vojaških poveljnikov, ki je bila na Havajskih otokih, sporazumeli o zaostritvi vojne v Vietnamu in da bodo še povečali število ameriških in južnovietnamskih vojakov in vojnega materiala v Južnem Vietnamu. Vse to kaže, da se ameriška vlada podaja na vedno nevarnejšo pot, zaradi česar je francoska vlada sklenila, da se bo njen predstavnik udeležil bližnje konference azijskega pakta SEATO le kot opazovalec. Francija namreč poudarja, da bi na konferenci nujno prišlo do nesoglasij, ko bodo govorili o Vietnamu, ker je vedno mnenja, da je treba vietnamsko vprašanje rešiti s pogajanji in ne z vojno, in to predvsem v korist ljudstva tamkajšnjega področja.

Sovjetska agencija Tass je objavila komentar, v katerem ugotavlja ameriško zagrizenost pri nadaljevanju vojne v Vietnamu in poudarja, da se Washington zaman skuša izogniti stvarnosti, ko ignorira južnovietnamsko narodnoosvobodilno fronto. Prej ali slej bo moral to silo upoštevati kot edino zakonito predstavnico južnovietnamskega ljudstva.

Spričo nesoglasij med Francijo in ZDA ter spričo ohladitve odnosov med Francijo in Bonnom pričakujejo mednarodni politični krogi z velikim zanimanjem govor generala de Gaulla, ki ga bo imel 27. t. m. po televiziji.

Turčija znova zaostruje položaj okoli Cipra in pravi, da gre predvsem za vprašanje, ki se tiče Grčije in Turčije. Grčija pa poudarja, da se morajo predvsem sporazumeti ciprski Grki in Turki. Turčija grozi z odpovedjo lausanske pogodbe iz leta 1823, ki se tiče bivanja Grkov v Turčiji in položaja patriarhata v Carigradu.

Jugoslovanski predsednik Tito je bil včeraj imenovan za častnega doktorja na alžirski univerzi. Ob tej priložnosti je v svojem govoru zlasti poudarjal važnost prizadevanja za uveljavitev miroljubnega sožitja.

V Beogradu pa so se zaključili razgovori državnega tajnika Popovića z britanskim zunanjim ministrom Stewartom. Uradno sporočilo poudarja, da so razgovori omogočili razjasnitev enakosti ali različnosti pogledov na razna vprašanja. Zlasti pa se je poudarila potreba nadaljnjih naporov za pomirjenje v jugovzhodni Aziji. Sklenjena je bila tudi konzularna konvencija in napovedali so, da se bo še letos podpisala kulturna konvencija.

REZULTAT RAZGOVOROV POPOVIĆ-STEWART

Podpis konzularne konvencije med Jugoslavijo in Britanijo

Kulturna konvencija bo podpisana še letos - Državni praznik dneva zmage odslej 9. maj

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 21. — Zvezni izvršni svet je predlagal zvezni skupščini, naj sprejme zakon o proglasitvi 9. maja, *dneva zmage nad fašizmom* za državni praznik. Doslej so jugoslovanski narodi praznovali kot dan zmage 15. maj, to je dan, ko so na jugoslovanskem ozemlju prenehale borbe z nemškimi osvajalci. Toda, ker je bila brezpogojna kapitulacija Nemčije podpisana 9. maja in ker so se oborožene sile Jugoslavije borile proti fašistični Nemčiji skupno z zavezniškimi armadami in s tem prispevale k zlomu hitlerjevske Nemčije, je zvezni izvršni odbor zveznega odbora SZDLJ dal pobudo, da narodi Jugoslavije namesto 15. maja proslavijo 9. maj kot *dan zmage* nad fašistično Nemčijo.

Britanski zunanji minister Michael Stewart konča jutri svoj obisk v Jugoslaviji. V zvezi z njegovim obiskom in razgovori je bilo danes objavljeno skupno poročilo, v katerem se ugotavlja, da je izmenjava misli bila prisrčna in konstruktivna in da sta obe strani, kljub obstoječim razlikam v pogledih o raznih vprašanjih potrdili skupni interes, da prispevata k rešitvi vprašanj, ki se nanašajo na mednarodno stabilnost, mir in napredek. Obe strani sta ugotovili, da so razgovori, ki so med drugim zajeli tudi Vietnam, Organizacijo združenih narodov in razorožitev, pripomogli, da se razjasni enakost oziroma različnost pogledov. Glede Vietnama sta obe strani ugotovili, da nadaljevanje nemirov v Vietnamu predstavlja nevarnost, in da so potrebni napori, da se doseže mirna in trajna rešitev vprašanja jugovzhodne Azije.

Koča Popović in Stewart sta se sporazumela glede potrebe napredovanja vseh oblik dela svetovne organizacije, da bi se zadovoljile zahteve vseh njenih članov, kakor tudi glede nadaljnjih naporov za sprejem ukrepov, ki vodijo k splošni, popolni in nadzorovani razorožitvi. V zvezi s tem sta ministra izrazila upanje, da bo bodoči sestanek komisije OZN za razorožitev dal nove pobude za nadaljnje napore na tem področju. Ministra sta poudarila tudi pomen dela konference OZN za trgovino in razvoj in se sporazumela, naj skupni napori udeležencev prispevajo k tesnemu sodelovanju med razvitimi in nerazvitimi državami.

Obe strani sta poudarili tudi globoko željo po nadaljnjem razvoju obstoječih dobrih odnosov med Jugoslavijo in Anglijo. Posebna pozornost je bila posvečena važnosti krepitve gospodarskega sodelovanja. Pri tem je bilo ugotovljeno, da so širše možnosti na tem področju.

Ministra sta med razgovori podpisala tudi konzularno konvencijo in potrdila, da bodo pristojbine za vizume ukinjene na recipročni bazi.

Ministra sta se prav tako sporazumela glede važnosti razvoja kulturnega, znanstvenega in tehničnega sodelovanja in izrazila namen, da se še letos podpiše kulturna konvencija.

B. B.

PO POSVETOVANJU VOJAŠKIH POVELJNIKOV V HONOLULUJU

Predsednik Johnson sklenil zaostriti vojno in pomnožiti bombne napade na Severni Vietnam

Povečalo se bo tudi pošiljanje vojnega materiala in vojaških «svetovalcev» Srdita bitka okoli ameriškega oporišča Danang - Od 5. avgusta lani so nad Severnim Vietnamom sestrelili 218 ameriških letal

WASHINGTON, 21. — Ameriški državni tajnik za obrambo McNamara se je vrnil danes iz Honoluluja v Washington. V Washingtonu ga je sprejel predsednik Johnson ob navzočnosti Deana Ruska in svojega svetovalca za zadeve varnosti Bundyja.

Po razgovoru z Johnsonom je McNamara izjavil, da so «novi dokazi o povečanju infiltracij ljudi in materiala iz Severnega Vietnama», kar krepi moč osvobodilne vojske in «ustvarja nesorazmerje med osvobodilnimi in vladnimi silami». Zaradi tega bodo povečali moč ognja južnovietnamske vojske, njeno mobilnost, s tem da ji bodo dobavljali večje število helikopterjev in da ji bodo nudili večjo podporo letalskih sil. Prav tako bodo pomnožili letalske napade na Severni Vietnam.

Zatem je McNamara dejal, da večina vojaškega materiala osvobodilne vojske «prihaja sedaj iz držav komunističnega bloka.» Nato je izjavil, da se je v zadnjem času strategija osvobodilne vojske v Južnem Vietnamu znatno menjala. «Zdi se, da se sile osvobodilne vojske hočejo izogniti važnejšim spopadom z organiziranimi enotami.»

Izjavil je tudi, da je ameriška vlada sklenila povečati za več ko sto milijonov dolarjev svojo vojaško podporo Južnemu Vietnamu za financiranje večjega števila južnovietnamskih vojakov. Dodal je, da bodo to število zvišali od sto tisoč na stošestdeset tisoč mož v prihodnjih mesecih. Dalje je dejal, da se bo s tem proračun za letno vojaško pomoč južnemu Vietnamu zvišal od 207 na 330 milijonov dolarjev.

Glede možnosti bitke okoli oporišča Danang, kakršna je bila pri Dien Bien Fu, je McNamara odklonil sleherno napovedovanje o namenih osvobodilne vojske in dejal, da se «infiltracija veča», da razpolaga osvobodilna vojska z vedno važnejšimi silami in da «je mogoče, da jih bo skušala uporabiti».

Sinoči po zaključku konference je McNamara pred odhodom v Washington izjavil, da bodo zaostrili vojno v Vietnamu, zlasti na morju. Dejal je, da bodo pomnožili napade na pomorske proge za oskrbovanje osvobodilne vojske in da se bo južnovietnamska mornarica okrepila z javidniškimi motornimi čolni, ki jih bodo dobavile ZDA, ter ji bodo pomagale ameriške pomorske sile. Dejal je, da bodo ameriške vojne ladje «za sedaj ostale izven severnovietnamskih teritorialnih voda». Nadzorovale bodo «sumljive» ladje, jih zasledovale ter opozorile nanje južnovietnamsko mornarico, ki bo te ladje zasledovala do južnovietnamskih voda, kjer jih bo pregledala.

Zatem je državni tajnik dejal, da niso govorili o sovjetskih izstrelkih v Severnem Vietnamu in da nimajo nobene točne informacije o namestitvi teh izstrelkov. Vendar pa se lahko domneva, da bodo ti izstrelki «v nekem trenutku» prišli v Severni Vietnam.

McNamara je tudi izjavil, da se bo s povečanjem števila vojakov avtomatično povečalo tudi število ameriških vojaških «svetovalcev» ter centrov za vežbanje.

Sinoči in danes so ameriška letala znova napadla številne kraje v Severnem Vietnamu. Hanojski radio je javil, da je bilo v petek sestreljenih nad Severnim Vietnamom 21 ameriških letal, v soboto tri, v ponedeljek deset, včeraj pa osem. Število ameriških letal, ki so jih sestrelili nad Severnim Vietnamom od 5. avgusta lani dalje, je s tem narastlo na 218.

Kakih 43 kilometrov južno od ameriškega utrjenega oporišča Danang je že tri dni v teku srdita bitka med južnovietnamsko in osvobodilno vojsko, ki se je utrdila na fronti dolgi deset kilometrov. Američani so poslali na to področje ojačenja. Zato so se odločili, potem ko je osvobodilna vojska obkolila položaje enega južnovietnamskega bataljona.

Močni spopadi so bili tudi v pokrajini Quant Tin 560 kilometrov severnovzhodno od Sajgona. Tu je sto ameriških letal bombardiralo področje osvobodilne vojske.

Iz Djakarte poročajo, da se je na severnovietnamskem poslaništvu prijavilo tri tisoč mladih Indonezijcev, ki želijo oditi kot prostovoljci v Vietnam.

Bivši ameriški poslanik v Sajgonu Cabot Lodge je davi prispel v Manilo na posvetovanje s tamkajšnjo vlado.

Tassov komentar

MOSKVA, 21. — Agencija Tass objavlja komentar, v katerem pravi, da je ameriški državni tajnik Dean Rusk na svoji včerajšnji tiskovni konferenci «potrdil zagrizeno vztrajanje ZDA pri izvajanju napadalne politike v smeri razširitve spopada v Vietnamu». Komentator se sprašuje, ali se Washington zaveda odgovornosti, ki jo ZDA imajo vsakikrat, ko se približajo «pragu zelo nevarne vojne v Vietnamu».

«Splošno je priznano, pripominja komentator, da narodnoosvobodilna fronta nadzoruje tri četrtine južnovietnamskega ozemlja. Naj bo Washingtonu všeč ali ne, bodo morale ZDA upoštevati to silo kot edino zakonito predstavnico južnovietnamskega ljudstva.

Komentator ugotavlja tudi, da prav tako kakor ni predsednik Johnson s svojim govorom v Baltimoru odprl nobene možnosti, tako je tiskovna konferenca Deana Ruska dokaz, da «ZDA ne mislijo iskati poti, ki bi pripeljale do mirne rešitve vietnamske krize».

Državni tajnik, dodaja agencija Tass, je ponovil, da ZDA nočejo prekiniti bombardiranja onstran 17. vzporednika. Hkrati je Rusk ponovil, da ZDA ne bodo zanemarjale nobene možnosti začetka pogajanj o Vietnamu. Neprestane vojaške operacije tako na severu kakor na jugu, pripominja Tass, niso v skladu z nameni o pogajanjih. Če ZDA vztrajajo pri tem svojem stališču, pomeni, da je to samo prikrivanje njihovega namena, da nadaljujejo politiko napada v Indokini.»

Na koncu pravi agencija Tass, da so štirje pogoji predsednika severnovietnamske vlade lahko podlaga za pogajanja.

Govor maršala Tita na univerzi v Alžiru

Vedno večji pomen miroljubnega sožitja

ALŽIR, 21. — Predsednik Jugoslavije je bil danes proglašen za častnega doktorja na alžirski univerzi. V govoru, ki ga je Tito imel ob tej priložnosti, je omenil nekatera aktualna vprašanja, ki zadevajo odnose med narodi, ohranitev miru, aktivno miroljubno koeksistenco, kolonializem, države v razvoju ter vlogo in delovanje svetovne organizacije.

Ko je analiziral vzroke sedanjega stanja, je Tito ugotovil, da je treba za sedanji položaj dobršen del krivde pripisati posledicam druge svetovne vojne, ki so jo sprožile fašistične sile z namenom, da razdelijo svet in vsilijo svojo dominacijo in fašistično ideologijo. «Protagonisti sile in tretje vojne imajo podobne apetite», je dejal Tito. «Oni hočejo pod krinko ideološke borbe proti komunizmu vsiliti svojo dominacijo, da preprečijo napredna gibanja v smeri socializma. Imperializem se trudi, da v novih oblikah ohrani svoje pozicije. Za dosego svojih smotrov se poslužuje raznih metod od političnih pogojev do odkrite intervencije in uporabe (Kongo, Vietnam, Laos in drugod).

Skrajni čas je, da se uvidi, da se odnosi z novoosvobojenimi državami in državami v razvoju lahko grade samo na osnovi enakopravnosti, spoštovanja neodvisnosti in suverenosti. Tito je opozoril tudi na položaj, ki ga povzročajo razlike v gospodarskem razvoju med razvitimi in nerazvitimi državami, in ugotovil, da vrsta kapitalističnih držav še vedno postavlja politične pogoje za pomaganje državam v razvoju. Dalje je ugotovil, da v vprašanju razorožitve ne samo, da niso bili doseženi konkretni rezultati, temveč se večajo zaloge in izpopolnjujejo rušilna jedrska orožja. Glede OZN je Tito dejal, da je potrebno, da se vse miroljubne sile trajno trudijo, da se svetovna organizacija usposobi za izvrševanje svoje važne vloge. V zvezi s tem je poudaril potrebo, da postane svetovna organizacija univerzalna in da se izvršijo strukturalne spremembe v skladu s sedanjim stanjem. Maršal Tito je ugotovil, da je miroljubna koeksistenca edina politika, ki daje realne odgovore na vsa zapletena vprašanja, in je v zvezi s tem obsodil mišljenje, da je moč vojaške operacije omejiti samo na konvencionalno orožje, kakor tudi mišljenje, da je položaj za napredne sile danes tako ugoden, da je koeksistenca celo škodljiva in da je koeksistenca s kapitalističnimi državami nemogoča.

Maršal Tito je izrazil prepričanje, da bi bil odnos sil mnogo ugodnejši za sile miru in napredka, če bi socialistične sile skupno z ostalimi naprednimi silami na svetu dosledno izvajale načela politike miroljubne aktivne koeksistence. «Izkušnje kažejo,» je poudaril jugoslovanski predsednik, «da zaostritev mednarodnega položaja koristi imperialističnim silam, ki izkoriščajo posamezne krize in zapletljaje za intervencije in vsiljevanje svoje volje drugim državam. Pokazalo se je, da so ugodne mednarodne razmere in popuščanje napetosti pospešile proces dekolonizacije in emancipacije in izboljšale pogoje za delo osvobodilnih gibanj ter prispevale k pospešitvi smotrov njihove borbe. Tito je poudaril, da je svetovni mir prvi pogoj za vsak napredek: toda mir se ne more utrditi, dokler se ne premaga odpor reakcionarnih sil, ki žele ohraniti sedanje stanje. V sedanji krizi mednarodnih odnosov pa je politika miroljubne koeksistence še posebnega in vedno večjega pomena.

Dolg sestanek v Varšavi

VARŠAVA, 21. — Ameriški in kitajski poslanik v Varšavi sta se danes sestala na razgovor že drugič, odkar so Američani začeli bombardirati Severni Vietnam. To je že 125. razgovor, odkar so se leta 1955 začeli razgovori v Ženevi, ki se od leta 1959 nadaljujejo v Varšavi. Poleg obeh diplomatov sodelujejo pri razgovorih še po en tolmač in dva tajnika na vsaki strani. Sestanek obeh poslanikov je trajal tri ure in je bil izredno dolg v primerjavi z dosedanjimi. Po razgovoru nista hotela poslanika podati nobene izjave. V mednarodnih krogih v Varšavi menijo, da sta poslanika govorila predvsem o položaju v jugovzhodni Aziji. Prihodnji sestanek bo 30. junija.

Nova zaostritev na Cipru Makariosov načrt pomirjenja

Turčija grozi z odpovedjo lausanske pogodbe

ATENE, 21. — Grški zunanji minister Kostopulos je sprejel davi ločeno britanskega in ameriškega poslanika v Atenah, s katerima je govoril o napetosti, ki je nastala zaradi izjave turške vlade v zvezi s Ciprom.

Predsednik turške vlade je namreč včeraj v parlamentu izjavil, da je turška vlada mnenja, da je ciprsko vprašanje, grško-turško vprašanje. Če se bodo nadaljevale «nečloveške akcije na Cipru, bo vlada zahtevala od parlamenta, naj odobri važne odločitve».

Zunanji minister pa je pripomnil, da če bo grška vlada še dalje podpirala ciprske voditelje «pri kršitvi sporazumov iz leta 1960», bo Turčija prisiljena revidirati lausansko pogodbo. Lausanska pogodba je bila sklenjena leta 1923 in ureja bivanje Grkov v Turčiji ter določa položaj patriarhata v Carigradu. Predstavnik grške vlade je danes odločno zavrnil turško grožnjo in dejal, da bi odpoved te pogodbe pripeljala do revizije drugih sporazumov med obema državama. Opazovalci pravijo, da bi Grčija utegnila avtomatično odpovedati pogodbi iz Sevresa iz leta 1922 in iz Montreauxa iz leta 1936 s Turčijo, ki urejata sedanje stanje v Dardanelah in na Dodekanezu.

Do nove napetosti je prišlo, ko so Turki v Nikoziji v bližini «zelene črte» streljali na Grke in so se uprli inšpekciji predstavnikov Združenih narodov. Zaradi tega je ciprska vlada blokirala turški del mesta.

Očitno je, da je začela turška vlada izvajati nov pritisk, da bi prisilila grško vlado na neposredna pogajanja z izločitvijo ciprskih predstavnikov. Grška vlada pa poudarja, je sprejela tezo posredovalca OZN Plaze, ki predlaga neposredne sporazume med grškim in turškim prebivalstvom na otoku.

Medtem je turška vlada odredila izgon 2800 grških državljanov iz Carigrada, ki bodo verjetno prispeli v Grčijo prihodnji teden.

Ciprski predsednik Makarios pa je danes napovedal «načrt za pomirjenje», ki določa ukinitev ciprskih utrjenih postojank na treh sektorjih otoka, in sicer v Pafosu, Limasolu in Larnaki. Te pomirjevalne ukrepe bodo raztegnili na druge sektorje in končno na ves otok.

Danes so se civilni in vojaški predstavniki OZN razgovarjali z voditeljem ciprskih Turkov Kučukom.

Občutna nesoglasja francoskih komunistov in socialistov

PARIZ, aprila. — Nedavni sestanek centralnega komiteja komunistične partije in «informativna konferenca» socialistične stranke (SFIO) sta priložnost, da primerjamo gledišča največjih strank francoske levice o najbolj perečih domačih in mednarodnih dogajanjih. Obe stranki sta obravnavali in ocenjevali izide občinskih volitev, kakor tudi akcijski program v zvezi z volitvami v senat, ki so bile septembra, in za predsednika republike, ki so bile konec leta. Seveda ne gre samo za dve istočasni analizi brez medsebojne povezanosti. Komunistična partija in socialistična stranka sta (predvsem zaradi zapletene taktike in različnih zvez, ki so jih sklepali socialisti) ponekod sodelovali ponekod pa sta bili nasprotnici na občinskih volitvah. Tisto, kar označuje tukaj za «razvrščanje» ali «prevrščanje» opozicijskih političnih sil (predvsem velja to za odnose med komunisti in socialisti), je moralo biti v središču pozornosti po volilnih analizah. Te analize, ki se med seboj v marsičem ločijo, in mnenja, različena na sestanku CK KPF in na socialistični «informativni konferenci», opozarjajo prej na to, da so se povečale, ne pa zmanjšale težave v odnosih med obema strankama.

Komunisti menijo, da je sodelovanje občinskih organizacij obeh strank, kjer je do tega prišlo, prineslo dobre volilne sadove, zamerijo pa socialistom, da so v drugih občinah, kjer so zavrnili sodelovanje s KPF, pogostokrat olajšali izvolitev «degolističnega» kandidata. Generalni sekretar KPF Waldeck Rocket je izrazil mnenje, da socialistična stranka «drsi v desno», saj si prizadeva sodelovati s «tradicionalnim centrom» in celo tudi z desnimi «neodvisnimi». Rocket je dejal, da komunisti prav nič ne nasprotujejo naporom socialistične stranke, da bi se razvrstila z ostalo «nekomunistično levico» (radikali in drugimi), pripominja pa, da taka razvrstitev ne zadošča za zmago in da zadostne večine ni mogoče doseči takoj, marveč v prihodnosti in ob ustreznih naporih samo na podlagi združitve vse levice, vštevši tudi komunistično partijo. Vendar pa komunisti poudarjajo, da večine, ki jo je socialistični kandidat za predsednika republike Gaston Defferre dosegel na občinskih volitvah v Marseillu, niso dosegli z združitvijo levih sil, marveč s sodelovanjem s konservativci, k čemur bo Defferre težil tudi na predsedniških volitvah. Taka zmaga bi celo v primeru, če bi jo bilo mogoče doseči, pomenila po oceni KPF samo zamenjavo dveh garnitur buržoazije. V tej zvezi je stališče CK KPF v resoluciji kategorično: komunisti si bodo prizadevali za skupno kandidaturo na podlagi skupnega programa (Defferra nimajo za takega kandidata zato, ker si prizadeva sodelovati z meščanskimi strankami in ker se noče obvezati za kakršen koli določen program), če pa se bo to izkazalo za nemogoče, bodo postavili svojega kandidata.

«Informativna konferenca» socialistične stranke ni prinesla veliko jasnosti o prihodnjem političnem vedenju te stranke. Generalni sekretar stranke Guy Mollet je dejal, da je smoter socialistov doseči konfederacijo ali federacijo «demokratske in socialistične levice», ni pa določil, kako daleč naj bi ta konfederacija ali federacija segala na «centru». Izjavil je, da zdaj, podobno kot tudi leta 1963, v času zadnjega kongresa SFIO, ni možnosti za sporazum o skupnih političnih akcijah s KPF. Odločno je podprl Defferrovo kandidaturo, nekateri drugi govorniki na konferenci pa so vztrajali pri tem, da marsejskega župana ni mogoče imeti za kandidata «centra». Georges Brutelot, namestnik generalnega sekretarja, se je sicer izrekel za «dobro razpravo s komunisti», vendar je bila to edina in precej nedoločna taka izjava. Na podlagi «informativne konference» je mogoče sklepati, da si socialistična stranka kar najbolj prizadeva, da bi utrdila lastne vrste, ki so razrahljane še bolj kot prej spričo delnih razcepov v nekaterih volilnih telesih na občinskih volitvah. V zvezi s sklepi vodstev federacij socialistične stranke je bilo opaziti številne pojave nediscipline. Nekateri komentatorji sodijo, da socialisti ne žele razpravljati s komunisti o sodelovanju «s šibkih postojank», da žele pritegniti nekatere manjše stranke z meščanske levice v federacijo (ali konfederacijo), o kateri govori Guy Mollet, da bi se potem «enakopravneje» pogovarjal s KPF. Vendar pa so to le domneve. Vse kaže, da je pred nami ostrejša polemika med obema partijama, ki bi se utegnila med bližnjimi volilnimi kampanjami še bolj zaostriti. Ne da bi se podrobneje spuščali v pojasnjevanje o očitnem «ohlajanju» že tako in tako ločljivih odnosov KPF in socialistične stranke, pa je nesporno, da v sedanji politični praksi vodstvo socialistične stranke zavira ali vsaj praktično omejuje razvoj teh odnosov.

Prav tako so tudi jasno vidne razlike o oceni mednarodnih razmer in problemov. Stične točke so dejansko samo splošna opredelitev za koeksistenco, za razorožitev in nasprotovanje posebni francoski «jedrski udarni sili». Vtem ko se je Christian Pineau glavni govornik o zunanji politiki na «informativni konferenci» izrekel za ohranitev in obnovo atlantskega pakta, za obnovo, ki bi pomenila ustvaritev «resnično evropske sile» ob vsestranskem sodelovanju Francije, se je Waldeck Rocket zavzel za to, da se «Francija dezangažira glede vojnih paktov» in da bi «vodila avtentično nacionalno politiko v okviru miroljubne koeksistence».

Najbolj opazna je razlika pri obravnavanju vietnamske krize, zlasti njenega sedanjega hudo akutnega obdobja. Socialisti so na svoji konferenci omenjali dogodke v Vietnamu samo mimogrede, pri čemer so se zdržali sleherne obsodbe ameriškega napada na severnovietnamsko ozemlje. Komunistična partija je ostro obsodila ameriško agresijo in v zadnjih dneh organizirala več demonstracij, pri katerih so zahtevali, da ta takoj preneha. V pariških predmestjih in v notranjosti je bilo več protestnih zborovanj in sprevodov. Komunisti opozarjajo pri pogovorih tudi na dejstvo, da se Kitajska upira slehernemu stvarnemu reševanju vietnamske krize s pogovori, kar je edini možni izhod, vendar pa poudarjajo, da je treba ta hip zahtevati predvsem to, da prenehajo ameriški letalski napadi na Severni Vietnam.

Primerjava kaže, da je mogoče opaziti več stičnih točk med nekaterimi vidiki de Gaullove zunanje politike in gledišče komunistične partije kot pa med temi stališči in precej poudarjenim «atlantizmom» socialistov.

Resolucija centralnega komiteja KP Francije o posvetovalnem sestanku 19 komunističnih partij v Moskvi ne vsebuje v bistvu nič takega, kar že do zdaj ne bi bilo znano kot stališče partije do perečih vprašanj v delavskem gibanju. Zavzema se za to, da bi sklicali novo konferenco komunističnih partij, ki bi jo morali, tako pravi resolucija, pripraviti na temelju enakopravnosti in upoštevajoč spremembe v mednarodnih razmerah od zadnje konference (1960) naprej. Nova, zanimiva in važna je pobuda, da bi sklicali konferenco komunističnih partij evropskih kapitalističnih držav, na kateri naj bi «proučili nekatere skupne smotre teh partij». Komunistična partija Francije predlaga, da bi na tej konferenci obravnavali probleme boja proti ustanovitvi večstranskih jedrskih sil in probleme evropske varnosti, dalje ukrepe za mir v Vietnamu, za usodo severnovietnamskega ljudstva kot tudi za usodo španskega ljudstva.

Obveščeni smo, da je KP Francije že dobila ugodne odgovore od tolikih komunističnih partij, da je mogoče imeti sklicanje te konference za zagotovljeno, v katerem pa lahko pričakujemo pripravljalni sestanek, na katerem naj bi določili dnevni red, kraj in čas njenega zasedanja. Nekatere partije so sporočile tudi svoje predloge o temah za razgovore na tej in morebitnih prihodnjih podobnih konferencah.

GAVRO ALTMAN
(Po «Komunistu»)

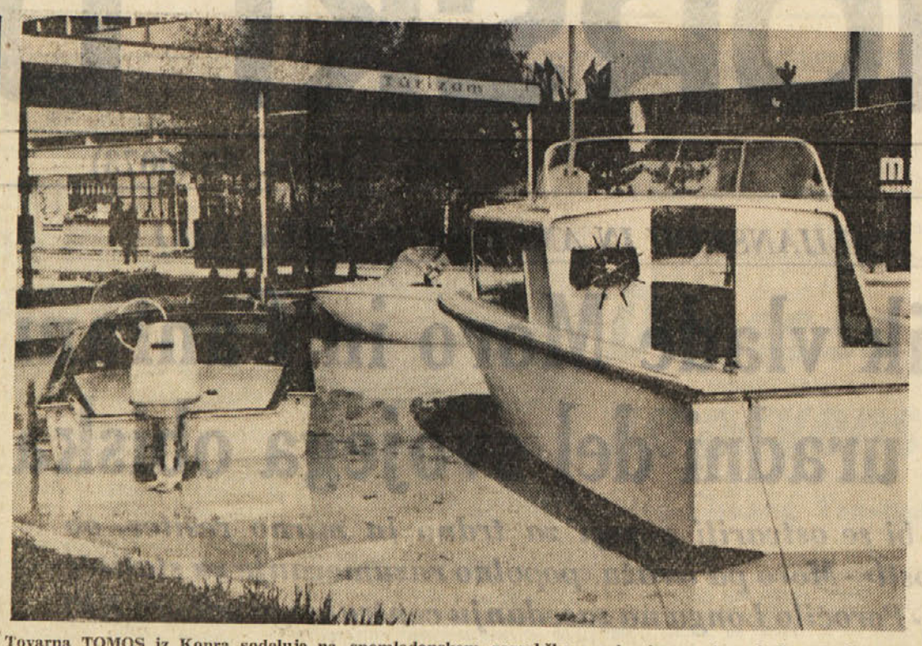

Tovarna TOMOS iz Kopra sodeluje na spomladanskem zagrebškem velesejmu s krmnimi motorji vrste Elektrolux za čolne. Koprska tovarna razstavlja letos v oddelku za turizem. Okrog Tomosovega razstavnega prostora nikoli ne zmanjka obiskovalcev. Na sliki: Posnetek s Tomosovega razstavnega prostora

V SV. MARKU DOKONČUJEJO «RAFFAELLA»

V Genovi so včeraj izročili potniško ladjo «Michelangelo»

Novi turbinski 45.900 tonski ladji bosta zamenjali «Saturnio» in «Vulcanio» na progi Italija-ZDA

GENOVA, 21. — Danes so svečano izročili družbi «Italia» 45.900-tonsko potniško ladjo «Michelangelo», katero so zgradili v ladjedelnici «Ansaldo». Svečanost je bila na krovu ladje, kjer sta uradno listino podpisala predsednika obeh družb: dr. Giannini za «Ansaldo» in dr. Zuccoli za «Italio».

Dr. Giannini je v kratkem govoru orisal razloge, ki so navedli največjo italijansko državno pomorsko družbo, da je leta 1960 naročila gradnjo dveh velikih potniških ladij. Dejal je, da je bilo treba okrepiti ladjevje Finmare, istočasno pa so tudi pomagali italijanskim ladjedelnicam. Gradnja teh dveh ladij pomeni sintezo vse italijanske industrije od jeklarstva, elektrotehnike do notranje opreme.

Predsednik družbe «Italia» pa je ugotovil, da so pričeli z gradnjo dveh potniških ladij, predvsem ker so morali nadomestiti potniški ladji «Saturnia» in «Vulcania», kateri je treba umakniti iz prometa leta 1965, po 30 letih uspešne plovbe. Gradnja novih ladij te vrste pa je bila zelo odgovorna, saj je šlo za izbiro novega tipa ladij, ki morajo odgovarjati novim zahtevam potniškega prekooceanskega prometa. V tej zvezi je ugotovil, da so do podobnih zaključkov prišle vse največje pomorske družbe na svetu, in da imajo zato podobne značilnosti vse velike potniške ladje.

Loren-Ponti in bigamija

RIM, 21. — Pred kazenskim sodiščem bodo 6. maja razpravljali o procesu o bigamiji Carla Pontija. Pred nekaj meseci je namreč civilno sodišče odločilo, da je neveljavna poroka, ki sta jo filmski producent in igralka Sofia Loren sklenila v Mehiki 1957. leta, ker je bil po italijanskem zakonu takrat Ponti poročen z Giuliano Flastri.

Policisti in tihotapstvo z mamili

MIAMI, 21. — Načelnik oddelka za borbo proti tihotapstvu z mamili na področju Miamija je aretiral častnika in dva podčastnika policije, ki so obtoženi, da so sprejemali podkupnine. Vse tri so aretirali v hiši nekega tihotapca z mamili, ki jim je pravkar izročil 130 dolarjev in ki je izjavil, da je plačeval po 2.000 dolarjev na mesec kot zaščito pred policijo. Obtožence so kasneje izpustili na začasno svobodo.

Filmske «zvezde» na puljskem festivalu

PULJ, 21. — Uprava festivala je sporočila, da so poslali za letošnji filmski festival Številna vabila in da bo festival ob koncu julija kot običajno v puljski areni. Do sedaj so javili, da se bodo festivala udeležili številni igralci in med njimi: Orson Welles, Kirk Douglas, Laurent Terzief ter Antonella Lualdi.

Kot smo že poročali, je tudi princesa Ira Fürstenberg, po vzgledu Soraye, uspešno opravila poskusno filmsko snemanje. Vendar pa gre tokrat odločno za bolj «sexy» vlogo. Ira bo namreč na filmskem platnu predstavila pustolovščine Barabelle, ki je poznana iz ameriških risank. Gre za mlado dekle, astronavtko, ki je običajno bolj slečeno kot oblečeno. Sicer pa so okoliščine dokaj jasno razvidne iz slik: zgoraj Ira s prvim možem princem Hohenlohe, spodaj dve risbi Barabelle, ki se bori z vesoljsko pošastjo

VČERAJ JE PRILETELO V FIUMICINO

Prvo sovjetsko letalo na progi Moskva-Rim

Redno progo bodo otvorili maja

RIM, 21. — Letalo sovjetske družbe «Aeroflot» je danes naredilo poskusni polet na novi progi Moskva-Rim, ko je pristalo na letališču Fiumicino. Gre za štirimotorno letalo s turbovijačnim pogonom vrste «Iljušin IL-18», s katerim se je pripeljalo 48 potnikov. Med njimi je bilo 10 kolesarjev, ki se bodo udeležili tekmovanja «osvoboditve», številni novinarji in kulturniki. Tako sta se s tem letalom pripeljala v Italijo akademik Aleksejev ter prof. Lupan, ki sta nadaljevala pot v Firence, kjer se bosta udeležila proslav sedme stoletnice smrti Danteja. Letalo je letelo iz Moskve 5 ur in deset minut ter bo danes odletelo nazaj v Moskvo. Uradno bodo otvorili novo letalsko progo maja meseca.

Na Poljskem 2 milijona televizijskih naročnikov

Namestnik predsednika komiteja za radio in televizijo Stanislaw Stefanowsky je izjavil, da bo konec leta na Poljskem več kot dva milijona televizijskih sprejemnikov, kar pomeni, da bo lahko spremljalo televizijski program okrog 8 milijonov gledalcev. Konec lanskega leta so bile na 68 odst. poljskega ozemlja, na katerem živi 85 odst. vsega prebivalstva, postavljene naprave za redno sprejemanje televizijskega programa. Namestnik predsednika je še povedal, da je trajal leta 1955 eksperimentalni televizijski program 30 minut na dan, zdaj pa ga je že za 52 ur na teden. Čez dve leti bodo dogradili nov radijsko-televizijski center, ki bo najmodernejši v Evropi. Tedaj bodo začeli uvajati tudi drugi televizijski program.

* * *

Na III. mednarodnem festivalu filmskih amaterjev IGFA v Salzburgu, ki je bil zadnje dni marca, je dobil posebno priznanje Janez Meglič iz Ljubljane. Kot edini Jugoslovan je mladi ustvarjalec predstavil dva svoja filma: «Na konicah prstov» in «Vizija». Žirija je posebej pohvalila in izbrala njegov film «Vizija», v katerem sodelujejo še koreograf Henrik Neubauer, Lidija Sotlarjeva, Janez Mejač in Ksenija Hribarjeva. Na festivalu je sodelovalo še 13 drugih držav.

* * *

V «Galeriji 61» v Celovcu so odprli razstavo del znanega jugoslovanskega umetnika Dušana Džamonje. Jugoslovanski kipar razstavlja predvsem manjše skulpture, kovinske in lesene, ki prikazujejo človekovo bolečino v času minule vojne. Razstavo je dopolnil z nekaj grafičnimi listi. Na otvoritvi se je zbralo precej ljubiteljev likovne umetnosti, udeležili pa so se je tudi predstavniki pokrajinske vlade.

Fanta sta želela iztiriti vlak

Prvi poskus ni uspel, strojevodja potniškega vlaka pa je bil previden

LE QUESNOY, 21. — Dva štirinajstletna dečka sta hotela videti, kako «iztiri vlak». Zato sta postavila na kretnico železno palico in je samo skrajna previdnost strojevodje preprečila strahotno nesrečo.

Fanta sta se postavila v «zasedo» v ponedeljek popoldne in sta postavila na kretnico železno palico. Pripeljal se je tovorni vlak, vendar je bila palica premajhna, da bi povzročila iztirjenje, tako da se je tovorni vlak normalno pelijal naprej. Vendar pa je strojevodja opazil rahel udarec in je sporočil nenormalnost na prihodnji postaji, od koder so javili vsem vlakom, da naj bodo pazljivi pri omenjeni tirnici.

Za tem vlakom je pripeljal brzi potniški vlak Pariz-Kopenhagen s šesto potniki. Fanta sta na kretnico postavila večjo železno palico, vendar je bil strojevodja previden in je vozil pred kretnico z brzino 10 km na uro, tako da se je vlak pravočasno ustavil. Če bi vozil z normalno brzino bi bila katastrofa neizogibna.

Fanta sta zbežala s kolesi. Bližnji stanovalci pa so ju videli in so ju opisali policiji, ki ni imela težkega dela, da ju je prijela.

Franz Kafka: PROCES

Premiera v ljubljanski Drami

(Pismo iz Ljubljane)

Franz Kafka, nemški Žid iz Prage, ki je kmalu po prvi svetovni vojni umrl za tuberkulozo in je svoje glavne spise zapustil v rokopisu s poslednjo željo, da se po njegovi smrti sežgo, je imel srečo, da ga njegov prijatelj Max Brod ni poslušal in je te spise izdal. Cenila jih je takrat le peščica ljudi, ker so ostali večini bralcev nerazumljivi. Toda druga svetovna vojna s svojimi strahotnimi usodami milijonov ljudi je postopoma odprla razumevanje zanje. S Kafko smo tako dobili eno od najpretresljivejših človeških izpovedi in vsekakor enega od najpomembnejših pisateljev prve polovice našega stoletja.

Dramatizacija njegovega romana Proces, ki sta jo z globino in intuicijo izvedla dva taka kulturna mogočnika, kakršna sta André Gide in Jean Louis Barrault, je v veliki meri uspela podati kvintesenco tega obsežnega in psihološko izredno zahtevnega dela.

Pristop k temu delu je pred drugo svetovno vojno otežkočala, če ne naravnost onemogočala napačna usmeritev njegovih ocenjevalcev, ki so iskali v njem ekspresionizem ali simbolizem. Simboli v njem so, toda zelo konkretni, taki, kakršne ustvarjajo nevroze in sanje. Nič ni v teh simbolih izmišljenega. Velika Kafkova storitev je v tem, da je znal ta nedvomno subjektivno doživljen psihotični proces usmeriti k nekemu končnemu smotru in mu dati, skoraj bi rekel — metafizični smisel in pomen.

Glas iz zvočnika (telefona) zakliče junaku Josefu K., navidez povprečnemu bančnemu uradniku, v njegovem uradu, naj poišče Ulico sv. Julija št. 14. «...Samo vprašajte, kje je mizar Lanz.»

Tisti dan je Josef K. praznoval svoj trideseti rojstni dan in navsezgodaj sta ga obiskala dva neznanca, dva agenta, ki sta mu napovedala, da je aretiran in da se je sprožil proti njemu proces. Nista mu pa povedala, česa ga dolžijo. Sicer pa bo ostal za sedaj navidez svoboden.

Kdo je mizar Lanz? V označeni ulici ga nihče ne pozna, toda ko naleti na perico, ki je žena sodnega sluge, ga ženska malomarno pogleda in pravi na vprašanje, kdo je mizar: «Aha geslo. Ste prišli na zaslišanje?»

Josef K. se čuti nedolžnega, ker se mu zdi, da ni ničesar zagrešil. In vendar ga neki notranji nemir žene, da kakor Ojdip raziskuje naprej, da bi izvedel, kaj je zakrivil in česa ga dolžijo. A tega mu nihče ne pove. Da mu je napovedan proces, izve celo njegov stric s podeželja, ki ga popelje k svojemu prijatelju advokatu, da bi ga branil. Toda ne stric ne advokat mu ne povesta, česa ga dolžijo. Spotoma doživlja Josef K. razne ljubezenske prigode, kajti kot mu nekdo reče, «ženske imajo posebno rade obtožence».

Postopoma, ko tako hodi od človeka do človeka ter sprašuje po mizarju Lanzu in svojem procesu, se Josefa K. polasti občutek, da ves svet nekaj prikriva pred njim, da vsi nekaj vedo o njegovi krivdi in o njegovem procesu, pa mu tega nihče ne razkrije. Njegov odvetnik ga naposled napoti k sodnemu slikarju Titorelliju, ki mu sicer marsikaj pove o poteku takih sodnih procesov, toda česa ga dolžijo, mu tudi ne razkrije. Sodnemu slikarju se očitno zdi, da se Josef K. procesu ne bo mogel izogniti. In ko hoče Josef K. oditi, zastavi slikarju Titorelliju vprašanje: «Bi mi mogli povedati, preden odidem, kdo je mizar Lanz?» Pri tem imenu se dekoracija raztrešči in Titorelli pravi smeje: «Mizarja Lanza sploh ni. To je geslo.»

Pošastnost njegove poti narašča, njegovo tavanje v temi je zmeraj bolj brezupno. Česa ga dolžijo? Kaj se skriva za geslom mizar Lanz? Nekaj strašnega mora tičati za tem simbolom, nekaj, kar je v zvezi z njegovim procesom in kar je marsikomu znano, razen njemu. Proti koncu svoje poti se znajde v temni cerkvi pred Duhovnikom, ki mu ob koncu pogovora pravi: «...Dopovej si že: preganjajo me, ker sem izbranec božji.»

Ali je zdaj Josef K. končno izvedel, česa je obtožen? Zdaj stopi končno pred vrhovnega tožnika, obsojen je in izročen rablju, ki izvrši eksekucijo z nožem, kateri se Josef K. prepusti kakor jagnje. Njegov greh je očitno, da ni navaden bančni uradnik, za kakršnega se je prikazoval, marveč da je izbranec božji, kakor mu je skušal dopovedati Duhovnik.

* * *

Režirala je Balbina Baranovičeva z globokim vživetjem v zapleteni Kafkov svet. Od vsega početka je občinstvo sledilo predstavi s pridržanim dihom, čeprav je utegnil ostati psihološki proces marsikomu težko dostopen. Marija Vogelnikova je z veliko iznajdljivostjo ustvarila sceno in kostume. Veliko so pripomogli k ilustraciji notranjega procesa v Josefu K. glasbeni efekti, ki jih je prispeval Igor Štuhec in ki so mogočno ponazarjali junakova psihična stanja.

Josefa K. je poustvaril s prikupnostjo in z očarljivo nonšalantnostjo Danilo Benedičič. Bil je v momentih odločen, kot ljubimec napadalen in nežen, neutrudljiv iskalec neke svoje neznane krivde, izgubljen sredi sveta, ki mu je napovedal proces. Bila je zares lepa kreacija.

Iz galerije nastopajočih naj navedem samo nekatere: imeniten sodni slikar, na pol boem na pol sodnijski zaupnik, je bil Titorelli Andreja Kurenta. Dobrodušen, šegav in zagoneten. Izrazito izdelan lik je bil odvetnik Borisa Kralja. Nesrečnega Blocka, ki že pet let čaka na svoj proces in grabi za vse suknje advokatov, je s slikovito drastiko kreiral Branko Miklavc. On kakor tudi nekateri drugi so morali nastopati kar v več vlogah; naj omenim Janeza Albrehta, ki je znal dobro individualizirati dva tako različna tipa, kakršna sta Sodni sluga in Duhovnik. Posrečeno sta tipizirala tudi Ivan Jerman Strica in Pavle Kovič Tovarnarja — klienta.

Štefka Drolčeva je s temperamentom prikazala gospodično Bürstner, Slavka Glavinova pa s prikupno navihanostjo odvetnikovo tajnico Leni. Imeniten lik iz ljudstva je poustvarila Vika Grilova kot Perica in žena sodnega sluge. Nekam zagonetnega Študenta je svojevrstno podal Mito Trefalt.

Predstava je bila po zaslugi avtorja, režije, scene, kostumov in glasbe ena od tistih, ki hodijo potem še dolgo za tabo. S teboj je šlo močno občutje, kakor da si pogledal v globok prepad.

VLADIMIR BARTOL

Koncert Slovenskega okteta za udeležence SPENT

V soboto zvečer je v okviru prireditev v času svetovnega prvenstva v namiznem tenisu koncertiral Slovenski oktet. Na sporedu je imel same narodne pesmi, in sicer v prvem delu večera narodne pesmi jugoslovanskih narodov, v drugem delu pa po eno italijansko, špansko, dansko, kitajsko, slovaško, rusko in ukrajinsko narodno pesem ter tri črnske duhovne pesmi. Za koncert se niso zanimali samo gostje SPENT, ampak tudi domači poslušalci, saj je minilo že eno leto, odkar je ta izredno priljubljeni ansambel zadnjikrat koncertiral v Ljubljani.

Razstava del dveh slikarjev-talcev

Vodstvo muzeja revolucije v Celju je s posredovanjem Umetnostne galerije v Mariboru pripravilo posmrtno razstavo del dveh slovenskih akademskih slikarjev — talcev Franja Goloba in Lojza Šušmelja. Razstava, ki so jo odprli minulo soboto popoldne, je posvečena dvajsetletnici osvoboditve. Slikar Franjo Golob je bil rojen l. 1913 v Prevaljah. Avgusta 1941 ga je okupator zaradi sodelovanja z OF aretiral; 3 septembra istega leta je bil kot talec ustreljen v Domžalah. Tudi Lojze Šušmelj, rojen 1913, se je takoj v začetku vstaje na Slovenskem povezal in delal z OF. Po kratkem zaporu v zloglasnem celjskem Starem piskru so ga Nemci 23. junija 1942 skupno z 61 talci ustrelili v Celju.

V Opatiji se sestanejo jugoslovanski in italijanski književniki

Število udeležencev literarnega srečanja med italijanskimi in jugoslovanskimi književniki, ki bo od 6. do 10. maja v Opatiji, bo preseglo vsa pričakovanja. Srečanje organizira italijanska kulturna revija «La Battana», ki je po prvih predvidevanjih pričakovala kakih 30 udeležencev, te dni pa je že dobila okrog 40 prijav iz obeh dežel.

Prevodi in plasiranje jugoslovanskih dram

Predstavnik založbe «Fritz Molden» z Dunaja je v Beogradu podpisal pogodbo o prevajanju in tiskanju jugoslovanskih dram. Tiskali bodo «Odkritja» Dobrice Ćosića, «Dom tišine» Miroslava Belovića in «Savornarola in njegovi prijatelji» Jovana Hristića. Dunajska založba «Fritz Molden» je dobila tudi pravico plasiranja teh del v druge dežele zahodne Evrope.

* * *

V mladinskem domu v Beogradu je bila v ponedeljek odprta razstava «Jugoslovansko gledališče XX. stoletja». Na razstavi so fotografije in dokumenti o delu in razvoju jugoslovanskih gledališč v 60 letih. Prireditev bodo spremljala občasna predavanja.

* * *

V razstavnih prostorih Slovenskega etnografskega muzeja v Ljubljani, Trg herojev 1 bodo danes ob 18. uri odprli razstavo «Kmečki nakit».

* * *

Za šesto mednarodno grafično razstavo, ki jo pripravlja Moderna galerija v Ljubljani, je doslej poslalo 458 umetnikov-grafikov iz 35 držav 1443 grafik. Otvoritev te pomembne grafične razstave bo 20. junija.

Četrtkova črtica

PRST USODE

Dober dan! Ste vi gospa Sphink? — je ljubeznivo vprašal zastopnik zavarovalnice, ki je stal na hišnem pragu.

— Da, jaz sem. Ali se bojite vstopiti? — je odgovorila gospa Sphink z dostojanstvom stare gospodinje.

Zastopnika je povabilo nekoliko presenetilo, saj je bil vajen, da so ga sprejemali precej neprijazno, če mu ponekod niso celo pred nosom zaprli vrata. Nasmehnil se je in vstopil.

— Prosim, vstopite v salon! — ga je povabila gospa Sphink.

Zastopnik si je izbral širok in udoben fotelj in zadovoljen sedel. Toliko ga je prevzela želja po udobju, da je za hip pozabil na svojo dolžnost in na žensko, ki je stala pred njim.

Toda takoj se je zavedel in se presedel na stolico, odkoder je mogel nemoteno opazovati gospo Sphink. Z gornjega nadstropja je bilo slišati hrup in ropot, kakor da bi se prepiral in pretepal cel trop otrok.

— Oprostite mi samo za trenutek — je rekla gospa in se s svojim težkim telesom odzibala proti stopnišču, ki je vodilo v gornje nadstropje.

Sprva je samo malo zvišala glas, a ko je uvidela, da to ne pomaga, je zavpila tako močno, da je odmevalo po vsej hiši:

— Mirujte otroci! Ali hočete, da pridem gor in vas naučim pameti?

Hrup v gornjem nadstropju se ni niti najmanj polegel, ko se je gospa Sphink vrnila k svojemu obiskovalcu.

— Tako, zdaj se lahko v miru pogovoriva.

— Seveda, — je pritrdil zastopnik, — prejeli smo vaš dopis.

— No, da, — je rekla gospa. — Oglas v časnikih je bil tako vabljiv... Izrezala sem ga in odposlala po pošti, kakor je bilo natiskano.

— Zelo nas veseli, da ste se tako hitro javili. Dovolite mi, da vas seznanim z novo vrsto zavarovanja, ki smo ga imenovali Prst usode. Menim, da je to najplemenitejše in najpotrebnejše zavarovanje, kar jih je...

Ropot z gornjega nadstropja je prekinil njegovo razlago. Otroci so treskali z vrati, med vikom in krikom so valili nekaj težkega po tleh.

— To so otroci, — je hladnokrvno pojasnila gospa Sphink. Zastopnik se je nasmehnil in obzirno vprašal:

— Koliko jih je?

— Osem!

Neopazno se je nasmehnil in pripomnil:

— Lepa družina...

Gospa Sphink je preslišala njegovo pripombo in nadaljevala:

— Ali bi mi hoteli razložiti prednost vašega novega zavarovanja?

— Zajema vse nezgode in nesrečne primere v hiši. Saj gotovo sami veste, kako v hiši preži nevarnost na vsakem koraku.

— Ali so vključene tudi nezgode, ki se pripetijo na dvorišču?

— Ne! — je priznal zastopnik in neodločno povesil glavo. Malo je pomislil. Če gospa Sphink zaradi tega detajla ne sprejme zavarovanja, mu bo slaba predla, ker ne bo izpolnil norme. Pred očmi se mu je pojavil lik njegovega šefa in vedel je, kaj ga čaka. Pri tej misli se je zgrozil. Ni imel mnogo časa za razmišljanje, zato je za vsako ceno poskušal ustreči gospe Sphink.

— Dvorišče bi morda mogli vključiti kot dodatek k zavarovanju.

— To je lepo od vas, toda zdi se mi, da zavarovanje za nezgode v hiši za zdaj povsem zadostuje.

Zastopnik si je oddahnil. Takoj je izvlekel iz aktovke tiskovine in nalivno pero.

— Bodite tako prijazni, gospa, in mi povejte nekaj podatkov. Ime moža, otrok...

— Lothar, Lothar Sphink.

— Je živ in zdrav?

— Daaa, — je nekoliko zategnjeno potrdila gospa Sphink.

— A otroci?

— Osem jih je: Sabina, Serena, Sibila, Samuel, John in Stephen. Sidney in Silvija sta dvojčka.

— Vsi ti otroci so vaši?

— Da, vsi so moji, niso pa vsi od Sphinka. Bila sem poročena že prej.

— A tako... — je dejal zastopnik. — Kolikokrat?

— Trikrat. Sphink je moj četrti mož.

Gospa Sphnik je povedala to povsem mirno. Na obrazu ji je zaigral sladkoben nasmeh. Nato je nadaljevala svojo zgodbo:

— Moje življenje je tragedija; drama je sledila drami. Moj prvi mož je umrl zaradi nesreče s tovornjakom, ki je razvažal pivo. Z vozila se je skotalil sod in ga ubil...

— Zares strašna nesreča, — je sožalno pripomnil zastopnik.

— Oh, da, — je potrdila. — Da bi bila tragedija še večja, sem sama upravljala tovornjak...

Zastopnik je komaj prikril svojo prepadenost in vprašal:

— A drugi?

— Moj drugi mož, — je nadaljevala s piskajočim glasom gospa Sphink, — je žrtvoval svoje življenje za domovino. Bil je v vojski, prišel domov na dopust in postal žrtev nesrečnega naključja. Vadil se je v kleti v streljanju in usoda je hotela, da ga je pri tem zadela krogla iz lastnega orožja.

— Au! — se je potihoma zgrozil zastopnik in vprašal:

— A zadnji — predhodnik gospoda Sphinka?

— Niti sama ne vem. Zdi se mi, da je nekaj pojedel. Nekega dne je po obedu padel s stola in bil mrtev... Toda, — ali si lahko zamislite moj položaj? Drug za drugim... Trije možje so me zapustili v žalosti in obupu. In kaj mi je ostalo? Kup otrok iz vseh zakonov.

Sama moram skrbeti zanje...

Zastopnik je zamišljeno grizljal kapico svojega nalivnega peresa.

— A gospod Sphink je živ in zdrav?

— O, da...

— Ga do danes še ni zadela nobena nesreča?

— Ne, kolikor mi je znano, — je naglo odgovorila gospa Sphink.

Zastopnika so ponovno prevzele žalostne misli o njegovem nezavidljivem položaju in šefu... Vedel je, da nima mnogo izbire.

— Moram vas še opozoriti,

L. B. DUNKAN

(Nadaljevanje na 6. strani)

— Ma Mihec, pej kašen si danes? Videm, de si nekam zrihtan; jemaš novo kravato, hlače na rigo jn tudi dišiš nekam fino. Kej si se šprofumirau?

— Ja, znaš...

— Dej, dej Mihec, sej prazniki so vre pasali jn profum pej — tu ni za resne jn zrele možake. Kej si bojo ledje misleli!

— E, znaš, uni dan je bla u Trsti tista Silva Koščina...

— Jn kej je pole, če je bla? Pej kej jemaš ti opravet ž njo?

— Znaš, je rekla u anem intervjuji, de uana je forte zaljubljena u Trst jn jest sm si mislu, de če je forte zaljubljena, de jest, ke sm, zraven tebe, an trješčin narbol in višta, de be morbet jest provirau... de morbet be se dalo...

— Bejži, bejži, uasu stari! Kej se ne zmisleš! Manka nji jantov! Bodi mož jn misli rajše na bol pametne reči! Vidi, zdej se vsi prpraulamo na velike proslave, ke smo zmagali u vojski. Tu viš, misli!

— Ma ja, ja, sej znam, de bojo velike reči. Sm slišau, da bo mogu prfina televižjon jn radio nekej dosti govort jn kazat od tega. De bojo oddaje posvečene odporniškemi gibanji, partizanam jn vse sorte.

— Bo ja, taku! Ma so se mogli prou oglast partizani jn jet govort s ta narvišjemi generalnemi derektorji RAI-TV, zatu, de so dopovedali, de ne more jet taku naprej, de se televižjon jn radio dela, ku de ne zna neč jn vide zmiram samo kanconete. Jn zdej so se namalo ustrašli jn oblubli, de bojo nekaj nardili. Ma je blo treba se kregat!

— Prou res, de televižjon ta zadne zastope. kolko je ura. Vidi, uni dan sm brou, de je papež šenkau Neneti ano uro. Ano uro, ke je bla od Janeza triindvajstega. Sj misleš, dat tašno uro anmi socjalisti!?

— E, tudi televižjon se bo mogu počasi prvadet na kej druzga. Vidi, u Rimi jemajo prfina ano parlamentarno komisijo, ke gleda, kej dela radio. Jn tam so tudi protestirali, ke ni televižjon neč reku od tistga tržaškega štrajka zastran kantjirja svetga Marka. Jn so zastran tega dali prou komunistam prfina ani demokristjani.

— Ma jest sm slišau, de jemajo u parlamenti več sort predlogov za drugače organizirat ta televižjon jn radio. Jn de bojo hmali začeli govort tudi od tega.

— Tudi jest sm slišou. Jn se me zdi, da be res biu eajt. Zatu ke za te reči gre forte dosti dnarja jn sez vsemi velikmi špežami ne pride neč ven, zatu ke s programami nobeden ni kontent.

— Ma tudi tiste stranke, ke so na vladi, prpraulajo ane načrte, kaku be blo treba zrihtat televižjon jn radio. Zatu mislem, de bo res ratalo nekej.

— Se zna, de bo ratalo! Dej danes, dej jutre, anbot se more zgant tudi vlada jn parlament.

— Ma kej rečeš: če bojo nardili ano tašno reformo al kej? Kej se bo kej poznalo tudi u Trsti?

— Ja, znaš, u Trsti je drgače. U Trsti je za vsako reč drugače. U Trsti se ne bo tašna reforma neč poznala, zatu ke u Trsti nimajo soudou.

— Kaku, de nimajo soudou? Sej je vse ana komanda jn vse ana kasa!

— Tu rečeš ti. Ma kej si pozabu, de u Trsti so si nardili novo hišo?

— Ja. Jn kej je pole?

— Jn pole je tu, de zdej morejo plačavat rate za aldižjo jn morejo forte stiskat, če čejo prit ven. Jn taku ni dnarja za drugo.

— Ma bi si lahko usodli!

— Ja, kadu jem bo posodu! Jest ne!

— Ma jest tudi ne!

Orkester Glasbene Matice bo jutri nastopil prvič s samostojnim simfoničnim koncertom pod taktirko dirigenta Oskarja Kjudra in s sodelovanjem znanega slovenskega violinista Roka Klopčiča, profesorja Akademije za glasbo v Ljubljani

modni kotiček

Tudi v hladnem vremenu smo lahko povsem spomladanske

Moda rut je za naše razmere kot nalašč - Nekatere novosti letošnje sezone so sicer nekoliko čudne, toda... na vse smo se že navadile

«Ne hvali dneva pred večerom» pravi star slovenski pregovor. Me se tega pregovora res nismo držale, ko smo bile že prepričane, da je letošnje zime konec ter da je odveč govoriti, oziroma pisati celo o spomladanskih plaščih in kostumih, ki nam ne bodo več koristili. Vreme se je medtem temeljito spremenilo. Pri nas je samo nekoliko hladneje in bolj deževno vreme. Toda od drugod poročajo celo o snegu in snežnih zametih. Tako je postala topla spomladanska garderoba ne le zopet aktualna, temveč je prav, da se pripravimo na morebitno podaljšanje hladnega vremena in se oblečemo tako, da se ne nalezemo novih prehladov, gripe, angine, ki so pač najzvestejši sopotniki hladnega vremena.

Torej bolj kot kdaj koli so za letošnjo spomlad aktualni spomladanski plašči, ki so na srečo iz tako toplih in mehkih tkanin, da nas v njih prav gotovo ne bo zeblo. Ker so v modi tudi krila iz enakega blaga, si lahko pod takšnim plaščem privoščimo tudi zelo lahko bluzo, na primer iz chiffona, ali druge svile. Oblečene bomo zares spomladansko in vendar nas ne bo zeblo.

Ne pozabimo tudi, da so v modi rute in da bomo to modno novost lahko z velikim uspehom uporabljale prav tu pri nas, ko po dežju rada zapiha burja. Letošnje rute se razlikujejo od dosedanjih po tem, da se v barvi, včasih pa tudi v vzorcu skladajo z bluzo, obleko, ali pa tudi s plaščem, oziroma kostumom. Včasih gre ta kombinacija v barvah in vzorcu tako daleč, da je ruta v istem vzorcu, kot na primer dežnik

Novost letošnje spomladanske in poletne mode bodo, kot smo že zadnjič omenile, nogavice s črto. Ženske sicer nad tem povratkom nogavic s črto niso preveč navdušene, a modni eksperti so mnenja, da je prav črta tista, ki daje nogi lepoto in eleganco

Toda v modi ne bodo le nogavice s črtami, temveč tudi bele nogavice, to se pravi takšne, kot so jih nosile naše matere, oziroma stare matere. Modni eksperti jih priporočajo vsem ženskam, češ da bodo v njih bolj prikupne, bolj mladostne in seveda bolj originalne. Nekateri so celo za to, da bi bile nogavice v barvi obleke in če bi bila obleka vzorčasta, naj bi bil ta vzorec tudi na nogavicah. S takšnimi nogavicami so se že predstavile na spomladanskih modnih revijah mnoge manekenke, predvsem tiste, ki so prikazovale modele za mlada dekleta. Pravijo pa, da bele, oziroma barvaste nogavice niso naletele na preveliko navdušenje. Modni eksperti seveda ne obupujejo. Poznajo pač muhavost žensk ter so prepričani, da se bodo slej ali prej navdušile tudi za takšne nogavice.

Spomladanska novost bodo tudi pletene, oziroma kvačkane obleke in bluze. Modelov takih oblek in bluz smo videle v modnih revijah nič koliko, toda vsi so primerni le za zelo vitke postave. Da pa ne bodo ostale preveč prizadete, jim svetujemo, da si skvačkajo na primer lepo bluzo, ki bo prav tako moderna in bo bolj primerna njihovi postavi.

PRESTOLNICA POLJSKE VARŠAVA NI STARA LE 700 LET?

Ko je bager zadnjič zajel, se je odprl vhod v podzemlje mesta

Kdo so bili naseljenci tega mesta? - Povezava s selitvijo žrecev boginje Mitre? - Dvorana z reliefi - Posmrtni ostanki treh švedskih častnikov

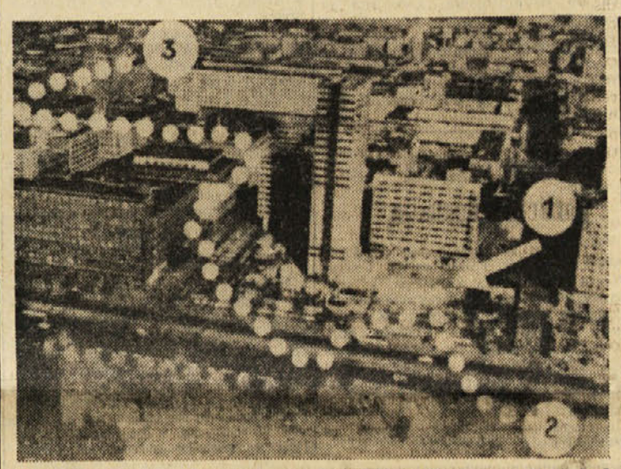

Pikčasta črka nam kaže, kod so pod središčem Varšave speljani hodniki nekdanjega naselja. 1. vhod v podzemlje; 2. prva dvorana, kjer so našli lepo izklesano žensko glavo; 3. druga dvorana ali zgradba s čudovitimi reliefi

Pred nedavnim smo obširneje pisali, kako je prestolnica Poljske Varšava svečano slavila 700 let svojega obstoja. Za ta jubilej je prišlo v Varšavo veliko domačih in tujih gostov. In tudi sama Varšava se je na to svečanost primerno pripravila: poleg vrste uradnih svečanosti je bilo v Varšavi te dni veliko kulturnih prireditev, ki so še bolj poživile tudi sicer zelo bogato kulturno življenje poljske prestolnice. Milijonsko mesto, ki je dočakalo konec vojne v ruševinah, saj je bilo nad 80 odstotkov mesta porušenega, je svojo 700-letnico dočakalo povsem obnovljeno in lepo, kot je bilo nekoč, preden je nacistična vojska znesla nad njim svoj bes.

Po doslej veljavnih podatkih, je bila Varšava ustanovljena kot mesto leta 1265. Od tega datuma namreč izhaja tudi letošnje proslavljanje 700-letnice. Toda ta datum se sedaj postavlja v dvom, kajti kaže, da je Varšava kot pomembnejše naselje mnogo mnogo starejša. Po navadnem naključju, pri kopanju temeljev za neko novo večnadstropno palačo, so namreč pred nedavnim odkrili celo podzemeljsko mesto, katerega nastanek moramo po vsej verjetnosti iskati v daljni preteklosti, vsekakor v dobi pred našim štetjem.

Že stara zgodovina govori o obstoju nekdanje države Mitani ob gornjem toku reke Evfrata. V tej državi je pred več kot 3.500 leti vladal kult Mitre, boginje svetlobe in pravice. Njeni duhovni, žreci, ki so predstavljali poseben zaokrožen zbor, so imeli svoje svetišče in za tedanjo dobo tudi velike delavnice. Zaradi pogostih vpadov barbarskih plemen pa so ti duhovni boginje Mitre svojo deželo zapustili in se preselili v sedanji zahodni Kašmir, kjer so se začeli ukvarjati z živinorejo, z izdelovanjem lončene posode, pa tudi s kopanjem poldragih kamnov, največ znanega poldragega kamna, ki ga poznamo pod imenom lazurit. Njihovi izdelki so bili zelo cenjeni in prodajali so jih v Egipt, v Asirijo in tudi na Kitajsko.

Toda tudi tu niso mogli dolgo ostati pri miru in v miru delati, kajti ponovno so doživljali vpade tujih plemen. Zaradi tega so se veliki duhovni boginje Mitre ponovno spravili na pot. Selili so se proti zahodu. Kam? Nihče ni tega dognal, vsaj dokazal ne. Stari indijski zgodovinski viri zatrjujejo, da so se oboževalci boginje Mitre odpravili proti zahodu in se naselili «za sedmimi rekami in gorami». Podobno pričajo tudi stari egipčanski in asirski dokumenti. Toda «sedem rek in gorà je dokaj nedoločena «lokacija». Ve pa se, da so — kot pravijo stari zapiski — duhovni boginje Mitre puščali za sebój na svojem dolgem potovanju skupne grobnice, v katere so poleg mrličev zakopavali tudi predmete pokojnikov. Ne več zgodovina, toda legenda pravi, da so imeli s seboj veliko zlatih predmetov ter veliko dragih kamnov. Zgodovinarji so začeli proučevati stare zapiske, pa tudi legende «preverjati» in v 17. stoletju so prišli do sklepa, da je za omenjenih «sedem rek» treba vzeti naslednje velike reke: Ind, Ural, Volgo, Don, Dnjeper, Vislo in Odro.

To naj bi bila davna preteklost, novejša zgodovina pa pravi:

Ko so v začetku 18. stoletja Varšavo zasedli Švedi, so njihove oblasti izdale ukaz, naj se nabavi zadostno število krampov, lopat, lestvic in bakel, da bi s pomočjo tega orodja preiskali varšavsko podzemlje. Kaže, da so Švedi tedaj nekaj vedeli ali slutili o varšavskem podzemlju. Toda dela pri raziskovanju tega podzemlja so se kmalu zaključila in to ne da bi dala ustrezne rezultate. Vzrok tej prekinitvi raziskovanja je bila smrt treh častnikov iz štaba tedanjega švedskega poveljnika Varšave. Trije častniki so namreč izginili v podzemeljskih hodnikih Varšave.

Prej smo omenili, da so pri kopanju temeljev za neko novo zgradbo v Varšavi odkrili podzemeljsko mesto. Ob tej priložnosti so odkrili tudi trupla odnosno ostanke treh švedskih štabnih častnikov iz dobe švedske zasedbe Varšave v 18. stoletju.

Ko je bager zadnjič s svojo «žlico» zajel zemljo, se je nenadoma pokazala velika jama, globoka osem metrov. Takoj nato se je več delavcev spustilo na dno jame in se znašlo v vodoravnem hodniku, ki je bil za prvim ovinkom zasut. Raziskovanje se je začelo. Najprej so odstranili material, ki se je bil nabral na ovinku. In ko so si utrli pot, so se delavci znašli pred ostanki treh švedskih častnikov. V hodniku so našli ostanke uniform, staro orožje, nekaj krampov in tri človeška okostja. Da je šlo resnično za tri švedske častnike, dokazujejo značilni švedski meči, ki so jih našli ob treh okostjih in ob ostankih preperelih vojaških uniform.

Raziskovanje v podzemeljskem labirintu se je nadaljevalo. Posebne ekipe so nato naletele na veliko eliptično dvorano, v kateri so našli čudovito izklesano žensko glavo iz poldragega kamna lazurita. Iz te dvorane vodi dolg hodnik, ki se končuje v neki okrogli «zgradbi», katere stene so prekrite z reliefi.

Raziskovalna dela še niso končana in veliko dela bo še potrebnega, preden se vsa zadeva razčisti in pojasni, vendar že danes menijo, da se v tem doslej neznanem podzemlju Varšave krije velikansko umetniško bogastvo. Še veliko pomembnejše pa je to odkritje z zgodovinskega stališča. Morda bo dokončna proučitev vsega tega odgovorila na vrsto še nepojasnjenih vprašanj v zvezi z nekdanjo evropsko naselbino oboževalcev boginje Mitre.

Zgodovinarji so sicer s tem odkritjem zadovoljni, vendar se še nočejo izjasniti, pa čeprav liki na reliefu v že omenjeni podzemeljski dvorani nakazujejo, da izhajajo njihovi ustvarjalci iz določenega predela srednje Azije.

Toda ne glede na to, dejstvo je, da to podzemeljsko mesto v Varšavi niti ni tako majhno. Vsekakor ne gre za naselbino le skupine duhovnov boginje Mitre, v kolikor gre za nje, pač pa nam obseg mesta dokazuje, da gre za večjo naselbino, saj se podzemeljski hodniki raztezajo na kar precejšnjem področju. Najustreznejšo primerjavo o tem nam daje slika, kjer vidimo, da se podzemeljski hodniki raztezajo pod dobršnim delom sedanjega središča Varšave.

(Po «Ilustrirani Politiki»)

SE DISTROFIJA MIŠIC SPLOH DA OZRAVITI?

Žalosten, vendar obetajoč primer mladega študenta Ivice Novakovića

Na krepkem plavolasem mladeniču ni nikakih znakov bolezni. Če bi ne imel na sebi progaste bolniške pižame, bi verjetno nihče ne pomislil, da gre za pacienta, še posebej pa ne, da je bolezen, za katero boleha, hudo nevarna.

Pred letom dni je bilo vse drugače... Sveto Popović, inšpektor občinske skupščine Zenica, se je nekega februarskega dne lani znašel v Pučišču na otoku Braču. Bil je na počitnicah pri sorodnikih in se sprehajal po obmorskem mestecu, v katerem je bil prvič. Nenadoma se je pred njim pripetil nenavaden dogodek, da ga je kar zazeblo pri srcu. Na koncu krajše ulice, je zagledal visokega plavolasega mladeniča z berglami, kako je kot pokošen treščil na tla. Mladenič je obležal. Skušal se je sicer dvigniti, pa ni mogel. Popović je prihitel k njemu in ga dvignil. Z njegovo pomočjo je mladenič vendarle prišel do doma. Popović je šele tedaj zvedel, da je ta nesrečni mladenič Ivica Novakovič, 18-letni dijak dentistične šole in da boleha za boleznijo, ki ji pravijo distrofija mišic, za katero ni domačega zdravila. Znani bolgarski preparat «nivalin» je le delno preprečeval širjenje bolezni, ki ni nič drugega kot okrnjevanje mišičnega tkiva.

«Ste že bili pri zdravniku?», vpraša Popović mladeniča.

«Bil sem v Zagrebu, Splitu, toda rekli so mi, da ne bom ozdravel», je mladenič žalostno odgovoril.

«Koliko časa že bolehate?»

«Skoraj leto dni. Med šolanjem v Zagrebu sem nekega dna opazil, da z menoj nekaj ni v redu. Nenadoma sem začel postajati šibak. Zdržal sem do konca letnika, vendar se je bolezen tako razširila po organizmu, da nisem več mogel normalno hoditi. Vsakih pet korakov sem padel in nisem mogel več vstati. Mišice niso bile dovolj močne».

Sveto Popović je sklenil, zavzeti se za bolnega mladeniča. Zbral je vse njegove zdravniške izvide in odpotoval v Zenico. Tu se je posvetoval z nekaterimi zdravniki in izvedel, da je za distrofijo mišic potrebno bolj učinkovito zdravilo kot je «nivalin». Toda rekli so mu, da v Jugoslaviji takšnega zdravila ni. Popoviča pa to ni motilo, in se je pismeno obrnil na uredništvo nekega beograjskega časopisa, nadalje na italijansko agencijo «ANSA», pisal je tudi nekim prijateljem v Kopru, Trstu, Vicenzi. Njegov trud ni bil zaman. Zvedel je, da imajo v Italiji učinkovitejše zdravilo od «nivalina» in sicer «miotip» in «stenipleh». Takoj je naročil določeno količino zdravil. Že štiri dni zatem je imel nekaj injekcij «miotipa» in «stenopleha», ki jih izdelujejo v Turinu.

Popović pa se ni ustavil tu. Naslednjega dne je stopil k pomočniku upravnika zeniške bolnišnice v Crkvicah, Čedi Popoviču in ga zaprosil naj bolnega mladeniča sprejme v bolnišnico. In nekaj dni pozneje se je Ivica Novakovič že znašel v Crkvicah pod nadzorstvom dr. Geze Čeha. Toda kmalu je zdravil zmanjkalo in nabaviti je moral novo količino. Pisal je mladeničevim staršem v Pučišču in kmalu dobil več injekcij. Dr. Geza Čeh je z zdravljenjem nadaljeval...

Nedavno smo obiskali bolnišnico v Crkvicah. Dr. Čeh nas je ljubeznivo sprejel in rade volje odgovarjal na nekatera naša vprašanja.

«Distrofija mišic — nam je odgovoril — je nevarna bolezen. Nezadostno je raziskana in se zato ne more reči, kakšni so njeni vzroki. Za sedaj se domneva, da je dedna, vendar to še ni gotovo. Zaradi te bolezni postajajo mišice vedno bolj šibke, dokler povsem ne okrnijo. Pacient ne more hoditi in v mnogih primerih pride do smrti zaradi zadušitve, ker bolnik ne more normalno dihati. Edino učinkovito zdravilo je «miopit». Z njegovo pomočjo se mišice okrepijo, vendar pa počasi. Potrebno je zato veliko časa. Ivica Novakovič je že skoraj leto dni naš pacient in lahko rečem, da se odlično počuti. Pred letom dni ni mogel napraviti pet korakov, more sedaj z lahkoto prehoditi tudi petnast kilometrov».

«Imaste dovolj zdravila?»

«Za sedaj ga imamo, toda zaloga se krči. Potrebno bi bilo ga še nabaviti. Bolnik mora zdravilo stalno jemati, ker se sicer stanje poslabša. Doslej sem mu zdravilo dajal v obliki injekcij, odslej pa mu ga bom dajal v pilulah. Sicer pa bi bilo najbolje, da se srečate kar s samim Ivico in se z njim pogovorite».

«Sedaj se odlično počutim — mi je rekel Ivica. — Lahko hodim, kolikor hočem in po vsakem terenu. Pred letom dni nisem mogel napraviti niti pet-šest korakov, da bi ne padel. Enostavno so mi odpovedale mišice in sem se znašel na tleh. Sedaj sem svež in počutim se, kot da se mi moči vračajo. Res je, nisem še dovolj močan, da bi igral nogomet, vendar upam, da bo tudi za to prišel čas. Prosim vas, zabeležite, da se tu odlično počutim, da me obdaja pozornost in razumevanje. Sveto Popović je moj drugi oče. Če bi njega ne bilo, kdo ve, kaj bi bilo z menoj. Hotel bi se zahvaliti tudi dr. Čehu. Nikoli ne bom pozabil, kaj vse sta zame storila».

Ponovno smo polskali dr. Čeha, da bi zvedeli, ali se bo Ivica povsem opomogel. Dr. Čeh nam je optimistično odgovoril:

«Verujem, da bo Ivica lahko v kratkem zapustil bolnišnico. Vendar bo moral še nadalje vsakih nekaj mesecev jemati zdravila, ker bi se sicer njegovo zdravstveno stanje poslabšalo».

Na koncu smo zvedeli, da je dr. Čeh doslej ozdravil še več bolnikov, ki so bolehali za isto boleznijo.

U. SOŠKIČ

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Lotiti se boste morali zelo neprijetne naloge, ki se pa ne da odlašati. Prijetno srečanje, morda tudi darilo.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Držite se dobro utrte poti in ne iščite lahkih zaslužkov. Boriti se boste morali proti določenim egoističnim težnjam.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Glede poslov in zaslužka bo dan vsestransko pozitiven. Primerno razpoloženje za razčiščenje nekega spora.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Čeprav bo ovir veliko, boste delo izpeljali. Napetost v družini, ki bo motila razpoloženje.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Krepko na delo, kajti le tako se vam bo posrečilo, nalogo speljati do konca. Ne bodite ljubosumni.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Vaše pobude bodo tako dobre, da jih bodo povzeli tudi drugi. Premalo ste pozorni do neke osebe.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Ne spuščajte se v tvegane podvige, da ne spravite v nevarnost svojega stanja. Neka oseba bo kapriciozna.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Le s prepričljivostjo boste vsilili svoj načrt. Nepričakovana sprememba v vaši družbi.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Ozračje, ki obeta veliko, vendar ne bo šlo vse tako nalahko. Ne nasedajte tujim podtikanjem.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Zaradi določenih finančnih težav bo prišlo do ostrih sporov. Zakaj mučite sebe in druge.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Ne popuščajte v zadevah, v katere ste prepričani. Več skromnosti in vse bo šlo prav

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Z nekom se boste sprli, ker ne bo vašega mnenja. Vaš položaj v družbi se bo okrepil.

RADIO TELEVIZIJA

ČETRTEK, 22. APRILA 1965

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih; 11.45 Glasbeno potovanje; 12.15 Okno v svet; 12.35 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Ansambel Franco Russo; 17.20 Italijanščina; 17.35 Lahka glasba; 18.15 Umetnost; 18.30 Glasbena oddaja za mladino; 19.00 Ansambel «Tamburica»; 19.15 Prešernove «Poezije»; 19.30 Domači in tuji motivi; 20.00 Šport; 20.35 Orkester Ray Conniff; 21.00 «Izbiranje žrtev», radijska drama; 22.05 Ples; 22.30 M. Zafred: Koncert za dva klavirja in orkester;; 22.50 Južnoameriški ritmi

Trst

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Orkester p.v. G. Safreda; 13.35 Med zgodovino in legendo; 13.45 Simf. koncert; 14.35 Jazzovski trio.

Koper

7.15 Jutranja glasba; 8.00 Vrtiljak ritmov; 11.00 Otroški kotiček; 11.30 Glasovi in orkestri; 11.50 Iz turistove beležnice; 12.10 in 12.55 Glasba po željah; 13.40 Ritmi in melodije; 14.00 Glasba po željah; 15.00 Operni almanah; 15.40 Vprašanje tedna; 16.00 Tretja stran; 16.15 Popevke; 16.35 V spomin violinista Ž. Balokovića; 17.40 Plesna glasba; 18.00 Prenos RL; 19.00 Ansambel G. Nespoli; 19.30 Prenos RL; 22.40 Nočni motivi.

Nacionalni program

8.30 Jutranji pozdrav; 9.10 Strani iz albuma; 9.45 Popevke; 10.00 Operna antologija; 10.30 Šola; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Ital. narodni plesi; 11.30 Na sporedu Čajkovski; 11.45 Skladbe za godala; 13.25 Filmska in odrska glasba; 14.55 Vreme na ital. morjih; 15.45 Gospodarska rubrika; 16.00 Spored za najmlajše; 16.30 V diskoteki; 17.25 Pesmi leta; 18.10 Koncert F. Germanija; 18.50 Orkester p.v. M. Migliardija; 21.00 Politična tribuna; 21.30 C. Cavallaro; 21.45 London v noči; 22.15 Koncert.

II. program

8.00 Jutranja glasba; 9.35 Pisan spored in neapeljske melodije; 10.35 Nove ital. pesmi; 12.00 Glasbeno potovanje; 14.00 Pevci; 14.45 Nove plošče; 15.15 Kolesa in motorji; 15.35 Sopranistka R. Bacchiani; 17.15 Zapojmo jih skupaj; 17.35 Ljudska enciklopedija; 17.45 A. Daudet: «Il nababbo»; 18.35 Enotni razred; 18.50 Vaši izbranci; 20.00 Filmske novosti; 21.40 Glasba v večeru; 22.15 Jazz.

III. program

18.30 Španska kultura; 19.00 Fiziologija spanja; 19.30 Vsakovečerni koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Honegger in Sauguet; 21.20 Skrjabinove skladbe; 22.45 Priče naše dobe.

Slovenija

8.05 Zabavni zvoki; 8.55 Radijska šola; 9.25 K. Cipci: O dedcu, babi in svinji, 9.45 Slov. narodne; 10.15 Glasbeni sejem; 11.00 Nimaš prednosti!; 12.05 Kmetijski nasveti; 12.15 Čez hrib in dol; 12.30 Kraljevi glasbeniki; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Slov. pevci v Donizettijevih operah; 14.35 Naši poslušalci čestitajo; 15.30 Kmečka godba; 15.40 Literarni sprehod; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Turistična oddaja; 18.00 Aktualnosti; 18.15 Pianist B. Surbek; 18.45 Jezikovni pogovori; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Domače pesmi in napevi; 21.00 Lirika skozi čas; 21.40 Glasbeni nokturno; 22.10 Popevke; 23.05 Ura stare glasbe.

Ital. televizija

8.30 Šola; 17.00 Tvoja prihodnost; 17.30 Spored za najmlajše; 18.30 Nikoli ni prepozno; 19.00 Dnevnik; 19.15 Kmetijska oddaja; 19.35 TV pošta; 19.55 Šport in ital. kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Politična tribuna; 21.35 «Sanje gospoda Mortona» — detektivka; 22.25 Teden prireditev; 23.00 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik; 21.15 TV pošta; 22.00 Sejem sanj; 23.15 Zadnje športne vesti.

Jug. televizija

10.00 Tv v šoli; 11.00 Francozi pri vas doma; 16.40 Ruščina; 17.10 Govorimo po angleško; 17.40 Na črko, na črko; 18.25 Obzornik; 18.45 Po Jugoslaviji; 19.15 Glasbena porota; 19.45 V kinu bomo videli; 20.00 Dnevnik; 20.30 Glasbeni kotiček; 20.40 I. Rosić: Most, ki ga še nihče ni prešel; 21.30 Turnir miru — šahovski komentar; 21.40 Dokumentarni film; 22.00 Obzornik.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 11,2, najnižja 6,5, ob 19. uri 8,6; vlaga 85 odst., zračni tlak 996,7 raste, veter 4 km vzhodnik, nebo pooblačeno, padavine 1,0 mm, morje skoro mirno, temperatura morja 11,4 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 22. aprila Leonida
Sonce vzide ob 5,08 in zatone ob 18,59. Dolžina dneva 13,51. Luna vzide ob 0,51 in zatone ob 9,16
Jutri, PETEK, 23. aprila Vojko

V OKVIRU PROSLAV 20-LETNICE OSVOBODITVE

V soboto uradna proglasitev Rižarne za narodni spomenik

Svečanosti, ki jo priredi občina, bo prisostvoval tudi zastopnik vlade, slavnostni govor pa bo imel predsednik dežele dr. Berzanti

Tržaški občinski odbor je v okviru proslav dvajsetletnice odporniškega gibanja določil naslednje proslave, ki bodo pod pokroviteljstvom občine v soboto, 24. aprila.

V soboto popoldne bodo z udeležbo župana, občinskih odbornikov in svetovalcev položili lovorjeve vence na kraje mučeništva žrtev nacifašizma.

Ob 18. uri bo pod okriljem občine strogo uradna ceremonija v Rižarni v počastitev padlih v osvobodilni borbi. Na tej ceremoniji bo tržaškemu mestu izročena kot narodni spomenik stavba Rižarne, kjer je bilo edino nacistično uničevalno taborišče v Italiji.

Svečanosti bodo prisostvovali predstavnik vlade, najvišji predstavniki krajevne in deželne oblasti s prapori mest, ki so bila odlikovana za hrabrost.

Vojaška enota z godbo bo izkazala vojaške časti; slavnostni govor pa bo imel predsednik deželne vlade dr. Alfredo Berzanti.

Občinski odbor je tudi sklenil izdati proglas na prebivalstvo, v katerem poveličuje vrednote odporniškega gibanja.

Toplo pozdravljamo uradno vest o proglasitvi Rižarne za narodni spomenik. Ta želja ne samo tržaškega prebivalstva, ampak vse dežele in vseh krajev, od koder so bile žrtve tega strašnega kraja trpljenja in mučeništva, je prišla že pred leti do izraza v tržaškem občinskem svetu do njene uresničitve pa je prišlo po nastopu Združenja bivših političnih deportirancev, ki so ga podprle tržaška občinska uprava, Deputacija za zgodovino odporniškega gibanja, Nadzorništvo nad spomeniki in galerijami, razne stranke ter odporniške organizacije. Običajno je tak postopek zelo dolg, v primeru Rižarne pa je bil sorazmerno zelo kratek in hiter, za kar gre zasluga ministrstvu za javno vzgojo, oziroma glavnemu ravnatelju za spomenike in galerije pri omenjenem ministrstvu, ki je pristojno za ta vprašanja.

Kakor smo že večkrat pisali, je bilo v Rižarni zaprtih na tisoče in tisoče antifašistov, aktivistov, ujetih borcev in Židov, Slovencev, Hrvatov in Italijanov iz Trsta, iz okoliških vasi, iz drugih italijanskih pokrajin, iz Istre, z Reke itd. Za mnoge je bila tam zbiralna baza na poti v nemška taborišča, od koder se niso več vrnili, nekateri so si rešili življenje, nekaj tisoč pa so jih nacisti upepelili v Rižarni, kjer so v ta namen poleti 1944 zgradili krematorij. Trst je bilo tako edino mesto v Italiji in v Evropi, ki je imelo med svojimi mestnimi zidovi pravo uničevalno taborišče s krematorijem. Zato je popolnoma pravilno, da Rižarna postane in se ohrani kot narodni spomenik v počastitev vseh žrtev in v opomin naslednjim rodovom, da se nekaj takega ne bi več ponovilo; kot spomenik bratstva in mirnega sožitja med narodi, za uveljavitev idealov svobode in miru, za katere so žrtve Rižarne darovale svoja življenja.

Zopet sneg na Krasu

To aprilsko vreme je zares muhasto, da bolj ne more biti. Predvčerajšnjim smo se čudili, ko smo na bližnjem Krasu zagledali s snegom pokrite goličave, bore in cvetoče češnje. Mislili smo, da je enkratna aprilska šala vremena, ki ne pozna koledarja, ponoči nekoliko po polnoči pa so nam z Opčin sporočili, da tam dežuje in sneži, da pri Fernetičih sneži in da sneži vse do Ljubljane. Avtomobili, ki so prihajali na blok iz Jugoslavije, so bili vsi polni snega. V mestu in okolici je sinoči rahlo deževalo.

Včeraj je snežilo tudi v Karniji in v Beneški Sloveniji v predelih nad 500 m. V Pontebi je bilo 10 cm snega, v Čedadu pa so zabeležili najnižjo temperaturo 1 stopinjo nad ničlo.

Na pokrajini sestanek o športni dejavnosti

Na sedežu pokrajinske uprave se je v petek sestala komisija za proučitev vprašanja uvedbe praktične šolske in izvenšolske športne dejavnosti. Sestanka so se udeležili pokrajinski odbornik za šport in turizem dr. Fogher, tržaški občinski odbornik za šport dr. Babille, občinski zdravnik dr. Fabiani, predsednik krajevne sekcije italijanske federacije športnih zdravnikov dr. Nuciari, prof. Griselli za šolsko skrbništvo, prof. Missaglia za center za umno higieno in gospa Bombacci za center za zdravstveno vzgojo. Odbornik dr. Fogher je v svojem poročilu pojasnil namene, ki si jih je komisija zadala, in razne možnosti sodelovanja za uresničitev te zamisli med prizadetimi krajevnimi in drugimi ustanovami.

Po daljši razpravi je komisija prišla do sledečih zaključkov: 1. Omogočiti športno dejavnost samo zdravstveno sposobnim elementom ter si prizadevati, da ta dejavnost ne bi škodila njihovemu zdravju. Hkrati pa bi bilo treba za vsakega atleta sestaviti zdravstveno-športno knjižico; 2. vršiti občasne kontrole tudi izven normalnih občasnih pregledov atletov, ki se udeležujejo športne dejavnosti; 3. pomagati mladincem, da se racionalno usmerijo v tiste telesno-športne dejavnosti, ki bodo najbolj ustrezale njihovemu zdravju in splošnemu telesnemu razvoju.

Nato je komisija sklenila, da bodo na prihodnji seji razpravljali o poenotenju raznih zdravstveno-šolskih in zdravstveno-športnih knjižic, o ministrskem programu za šolsko športno dejavnost ter o anketi na šolah, da se ugotovi med posameznimi dijaki, kakšen šport jim bolj ugaja, ter o možnosti o stalnem in plodnem sodelovanju z bodočim zavodom za športno medicino.

PROMET V MARCU

543.000 ton blaga skozi pristanišče

Po uradnih podatkih, ki jih je objavila tržaška trgovinska zbornica, je blagovni promet po morju v tržaškem pristanišču v preteklem marcu dosegel 543.000 ton, ter je bil za približno 100.000 ton višji kakor v marcu 1964. Skupen promet v prvem trimesečju je dosegel 1.379.000 ton, ter je bil za okoli 45.000 ton manjši od prometa v ustreznem razdobju lanskega leta. Letos se je dovoz blaga po morju nekoliko skrčil, medtem ko se je odvoz povečal. Skupen promet v obe smeri je bil kakor rečeno nekoliko manjši od lanskega leta. Tudi promet po železnici je v marcu nazadoval, in sicer za okoli 24.000 ton, saj je dosegel le 153.000 ton; v istem mesecu lanskega leta je bil ta promet za okoli 24.000 ton višji.

Stavka v podjetju Atlas

Delavci tovarne Atlas so napovedali za danes štiri ure stavke v protest proti ravnateljstvu, ker jim noče izplačati proizvodnih nagrad na podlagi njihovih zahtev. Danes ob 11. uri se bodo delavci sestali na skupščini na sedežu FIOM v Ul. Pondares št. 8.

OB 20-LETNICI OSVOBODITVE IN OB SPENTU

Tržaška filatelista na razstavi v Ljubljani

Filatelist Srečko Merlak je za svoje zbirke prejel eno tretjo nagrado in eno posebno pohvalo žirije

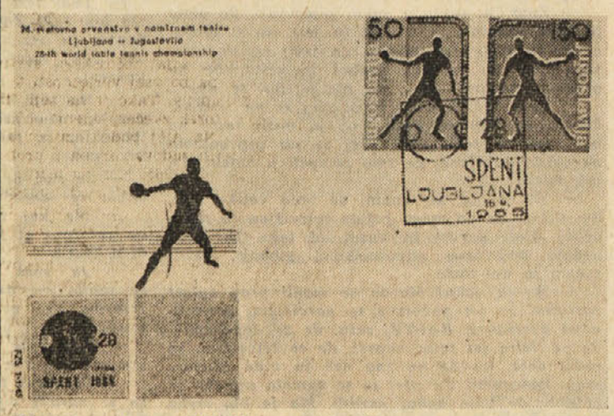

Pisemska zalepka SPENTA s poštnim žigom prvega dne prvenstva

Ob 20-letnici osvoboditve in v okviru svetovnega prvenstva v namiznem tenisu so v Ljubljani priredili 3. republiško filatelistično razstavo, ki bo odprta do 25. t. m. Razstava je po tematiki razdeljena v tri grupe. Prva obsega šport na znamkah, druga Jugoslavijo, tretja pa proste teme.

Za nas je ta razstava zanimiva zlasti zato, ker sta se je kot gosta udeležila tudi tržaška filatelista Srečko Merlak in Ivan Ločniškar, ki razstavljata skupno 5 zbirk. Srečko Merlak je zastopan samo v tretji svobodni grupi s tremi temami: «Nobelovi nagrajenci», «Izdaje v čast OZN» in «Skladatelji», Ivan Ločniškar pa je zastopan v prvi grupi s temo «XVI. olimpijske igre» (Melbourne) in v tretji grupi s temo «Narodne noše».

Posebno pozornost ocenjevalcev so vzbudile Merlakove zbirke, ki je za temo «Skladatelji» v tretji grupi prejel 3. nagrado, za temo «Nobelovi nagrajenci» v isti grupi pa posebno pohvalo žirije.

Omenimo naj še, da so večino nagrad pobrali filatelisti iz Zagreba, poleg njih pa iz Slovenije samo filatelisti iz Ljubljane in Slovenjega Gradca.

Nesreča delavca v pristanišču

Včeraj so v bolnišnici nudili prvo pomoč 47-letnemu delavcu Renatu Verdelliju iz Ul. San Daniele 1, ki se je malo prej ponesrečil v novem pristanišču. Ko je nadzoroval dviganje tovora železnih cevi, je nenadoma cev padla s tovora in ga zadela v desno stegno. Ponesrečenca, ki se bo moral zdraviti 15 dni, so v bolnišnico odpeljali z rešilnim avtom.

GOSPODARSKI PREDSTAVNIKI IN STROKOVNJAKI V RIM

Skorajšen odhod tržaškega odposlanstva na razgovore o ladjedelnici Sv. Marka

Naša ladjedelnica naj bi se specializirala v gradnji mešanih ladij, ki stane najmanj ter opustila gradnjo luksuznih ladij

V tržaških poslovnih krogih se pripravljajo na skorajšen odhod posebnega odposlanstva strokovnjakov, ki se bo v Rimu sestalo s predsednikom ministrskega sveta A. Moromom ter z ministroma bojem in Pieraccinijem. Na tem sestanku bodo ponovno načeli pereče vprašanje ladjedelnice Sv. Marka, in sicer se bodo tržaški strokovnjaki, med katerimi bodo tudi predstavniki trgovinske zbornice, še enkrat zavzeli za to, da bi vodstvo državnega holdinga Fincantieri, ki upravlja omenjeno ladjedelnico v našem mestu, spremenilo znani sklep po preusmeritvi v delovanju ladjedelnice. Tržaški poslovni krogi poudarjajo v tej zvezi, da je vodstvo Evropskega skupnega trži.ča s svojim nedavnim odlokom o ladjedelniški politiki v okviru Evropskega skupnega trga (o tem smo objavili v Primorskem dnevniku daljši članek že 11. februarja) odprlo nekaj možnosti za nadaljevanje stare gospodarske politike posameznih vlad včlanjenih držav, da finančno podpirajo svojo ladjedelniško industrijo. Zaradi čedalje hujše konkurence japonskih ladjedelnic in splošne krize, ki je v zadnjih letih zadela ladjedelniško industrijo po vsej Evropi, je vodstvo EGS pred kratkim res sklenilo popustiti glede nadaljnjega podeljevanja državnih podpor ladjedelnicam. Pred časom je bila ta praksa prepovedana, češ da pomeni podeljevanje denarne podpore določeni pridobitni dejavnosti v okviru EGS kršenje osnovnih načel zdrave konkurence med industrijami včlanjenih držav.

Poleg tega pa v krogih blizu trgovinske zbornice naglašajo, da se za tržaške ladjedelniške obrate, in v tem trenutku še posebno za ladjedelnico Sv. Marka, odpirajo tudi nove možnosti za nadaljnji razvoj ob delni finančni podpori tudi s strani deželne vlade. Odslej naj bi se ladjedelnica Sv. Marka specializirala v gradnji mešanih ladij (to je trgovinskih ladij z nekaj prostora za potnike in turiste), katerih gradnja naj bi stala kar najmanj, hkrati pa bi njihova režija dopuščala brodarjem občutno maržo čistega dobička. Gradnja takih ladij je namreč še vedno dobičkonosna tako za ladjedelnice kakor tudi za brodarje, in ko bi se ladjedelnica Sv. Marka zadovoljila s tem delom ter opustila zahteve po gradnji luksuznih ladij, bi lahko ob primerni denarni podpori s strani osrednje in deželne vlade lahko mirno zrla v svojo bodočnost.

Izvolitev vodstva Zveze gradbincev DZ

Včeraj so bile volitve vodstvenega sveta Zveze delavcev gradbene, mizarske in sorodnih strok Delavske zbornice. Za pokrajinskega tajnika je bil izvoljen Bruno Degrassi, za namestnika tajnika Alfredo Battistel in Marcello Gracco, za člane sveta pa Marcello Favento, Salvatore Sacco, Emilio Rodriguez in Lorenzo Roic. Na nedavnem vsedržavnem kongresu FILCA-CISL v Bariju so sklenili, da bodo vključili tajnika Bruna Degrassija v vsedržavni svet federacije kot zastopnika gradbincev Delavske zbornice.

Obisk podpredsednika sardinskega deželnega sveta

V Trst je prispel podpredsednik sardinskega deželnega sveta odv. Gardu, ki vrača obisk, ki so ga opravili na Sardiniji tajniki našega deželnega sveta Moro, Romano in Trauner. Odv. Gardu se je včeraj sestal s predsednikom deželnega odbora dr. Berzantijem in s predsednikom deželnega sveta de Rinaldinijem, katerima je prinesel pozdrave predsednika sardinskega deželnega sveta Cerionija. Odv. Gardu, ki ostane v Trstu do petka, se bo danes sestal s člani urada predsedstva in s predsedniki petih deželnih komisij.

V Rimu sestanek paritetne komisije

V uradu za dežele pri predsedstvu vlade v Rimu se je včeraj sestala paritetna komisija, ki pripravlja norme za uresničenje deželnega statuta. Najprej je komisija razpravljala o statutu konzorcija 51 občin na desnem bregu Tilmenta. Na dnevnem redu pa ima še razpravljanje o normah za področja, ki se tičejo kmetijstva in gozdarstva, industrije in trgovine, turizma, športa in razvedrilnih dejavnosti.

Po včerajšnjem predhodnem sestanku na sedežu družbe

Danes občni zbor družbe za naftovod Trst-Bavarska

Razpravljali bodo o najvažnejših vprašanjih, ki zadevajo začetek gradnje naftovoda, o povečanju glavnice družbe itd. - Naročilo 10 velikih črpalk

Danes bo v prostorih italijanske družbe za naftovod Trst—Bavarska v Ulici Ippodromo 12-14 občni zbor družbe, katerega se bodo udeležili med drugimi tudi glavni ravnatelj podjetja Trans-Alpine Pipeline iz Muenchna inž. Shallemacher, predsednik družbe SIOT inž. Di Monda, predstavnik italijanskega zavoda za izkoriščanje petrolejskih vrelcev ENI dr. Bartolotta in pravni svetovalec družbe dr. Bruna.

Na dnevnem redu občnega zbora je diskusija o najvažnejših vprašanjih, zadevajoč začetek del pri gradnji naftovoda iz Tržaškega zaliva v smeri proti Ingolstadtu. Po dokončni rešitvi številnih sporov z javnimi ustanovami in zasebniki, ki so se iz tega ali onega razloga upirali gradnji naftovoda čez prizadeta zemljišča, je družba SIOT pred nekaj tedni poslala na ministrstvo za industrijo in trgovino v Rim vso zadevno dokumentacijo. Ministrstvo bo na podlagi teh dokumentov izdalo dokončno dovoljenje za gradnjo naftovoda, dotlej pa mora družba počakati z začetkom del čeprav vse kaže, da bo dovoljenje izdano v najkrajšem času in brez vsakega načelnega dvoma.

Kot posebno točko današnjega dnevnega reda omenjajo tudi ponovno povečanje družbine glavnice. Sedanja glavnica znaša 3 milijarde lir, saj jo je medministrski odbor za bančništvo in denarno varčevanje dvignil od 1.000.000, kolikor je znašala v trenutku, ko se je družba ustanovila na omenjeno višino 3 milijarde lir šele pred nekaj tedni. Kakor je bilo že večkrat poudarjeno, pa bo gradnja naftovoda iz Trsta na Bavarsko zahtevala vložbo več desetin milijard lir, ki jih bodo prispevali številni svetovni finančni magnati. Vprašanje je seveda, v kakšni obliki bo družba SIOT zdaj prejela ta denarna sredstva.

Na predhodnem sestanku, ki je bil včeraj na sedežu družbe se je med drugim izvedelo, da je na natečaju za dobavo okoli 10 črpalk z zmogljivostjo 10.000 KS za naftovod, zmagalo podjetje Nuovo Pignone iz Florence.

Žalostna usoda matere devetih otrok

Črna kronika mora tokrat beležiti žalostni primer matere devetih otrok, ki so jo včeraj zjutraj premraženo, brez denarja in brez možnosti, da bi si dobila službo, našli policisti na klopci na Trgu Lavater v Milanu, kjer je prespala noč.

36-letno Antonio Bergamasco por. Mandorino iz Trsta, Ul. Fonderia 5, so pred tremi dnevi odpustili iz bolnišnice, kjer se je nekaj mesecev zdravila zaradi pljučne bolezni. Mati devetih otrok je lansko leto bila prisiljena iskati delo v Lombardiji, ker ji prihranki, katere ji je pošiljal mož iz Avstralije, kamor se je izselil, niso zadoščali za vzdrževanje številne družine. Lani je Bargamascova imela srečo in je našla zaposlitev kot gospodinjska pomočnica v Sestu San Giovanni pri Milanu. Toda nekaj mesecev potem je zbolela in tedaj so jo sprejeli v tržaško bolnišnico. Zdaj si je Bergamascova opomogla, toda začeti je bilo treba z delom in nekaj prislužiti. Sedem otrok je v nekem zavodu, dva starejša pa pri stari materi v Ul. Fonderia. Bergamascova se je ponovno odpravila v Lombardijo, toda tam je našla vsa vrata zaprta. Ko je porabila borne prihranke, je bila prisiljena, da prespi noč na klopci pod milim nebom.

Policisti so nesrečnico odpeljali v več zavodov, da bi ji preskrbeli zasilno prenočišče. Ker pa ni bilo mogoče najti prostega mesta, so jo pospremili na milansko kvesturo, kjer se Bergamascova še nahaja v pričakovanju, da bodo oblasti našle rešitev za njen žalostni primer.

DELO POKRAJINSKEGA HIGIENSKEGA IN ZDRAVNIŠKEGA LABORATORIJA

Velike zasluge za pobijanje sleparij in ponarejevanja živil

V zadnjih štirih letih je laboratorij opravil nad 18.000 analiz vzorcev in ugotovil 785 primerov pokvarjenih živil

Večji del izdatkov pokrajinske uprave je namenjenih za zdravstvo in higieno. Med drugimi nalogami na tem važnem področju ima pokrajina še posebno tudi nalogo, da skrbi za nadzorstvo nad živili in njihovo pristnostjo. Ta naloga je postala v zadnjih desetih letih toliko bolj pomembna, ker se je prehrambena industrija oborožila z najbolj izpopolnjenimi kemično-tehničnimi napravami za ponarejevanje živil, tako da ji je svoj čas uspelo proizvajati «olivno olje» iz kravjih parkljev in rogov. Razumljivo je torej, da so bili zdravstveno nadzorni organi pokrajinske uprave prisiljeni modernizirati in izpopolniti svoje kemične in zdravniško-mikrografske laboratorije, če so hoteli biti kos znanstveno izpopolnjenim goljufijam živilske industrije.

Na področju pobijanja goljufij in ponarejevanja živil je tržaška pokrajinska uprava s svojimi strokovnimi ustanovami dosegla precejšen uspeh. V zadnjih letih je pokrajina modernizirala vse svoje naprave in tako stopila na prste marsikateremu ponarejevalcu in goljufu. V sodelovanju z mestnimi redarji občinskega oddelka za prehrano opravlja pokrajinski laboratorij nadzorstvo nad vsemi živili, ki prihajajo v mesto.

Nadvse dragoceno dejavnost opravlja tudi pokrajinska zdravniško-mikrografska sekcija, ki poleg nadzorstva nad živili ugotavlja tudi razne okužbe in išče nosilce okuženi. V zadnjih štirih letih, in sicer od leta 1960 do konca lanskega leta, je pokrajinska uprava nakupila za 15 milijonov lir znanstvene opreme za svoje laboratorije, da bi se lahko čimbolj učinkovito borila proti ponarejevanju in goljufijam z živili. Naprave, s katerimi razpolaga sedaj pokrajinski zdravniško-mikrografski laboratorij, omogočajo vsakovrstne metode analiz po najsodobnejših postopkih. S temi napravami je tržaški pokrajinski laboratorij eden od prvih v Italiji odkril številne ponaredbe olja in masla ter je ugotovil dodatke nedovoljenih kemičnih sredstev raznim živilom. Zaradi izpopolnjenih naprav so se tržaškega laboratorija poslužili tudi karabinjerji oddelka za pobijanje ponarejevanj na Siciliji.

Novi pokrajinski higienski in profilaktični laboratorij, ki so ga odprli julija lanskega leta, je stal pokrajinsko upravo nad 182 milijonov lir. Zgradili so moderno stavbo, v kateri so združili kemični in zdravniško-mikrografski laboratorij. Ta združitev je omogočila bolj usklajeno delo dveh laboratorijev, kar je omogočilo tudi združitev osebja in naprav.

V zadnjih štirih letih je kemični laboratorij opravil nad 18.000 analiz vzorcev in ugotovil 785 primerov pokvarjenih živil. Uslug tega laboratorija se poslužujejo tudi zasebni trgovci, da analizirajo kupljeno blago, če ustreza pristnosti in določeni kakovosti. Zdravniško-mikrografski laboratorij pa je analiziral 116.0000 vzorcev ter je sprejel 18.000 oseb za razne preventivne zdravstvene analize in kontrole.

Že samo te številke nam govorijo o veliki pomembnosti te tako važne službe pokrajinske uprave, ki ji je treba priznati, da si še naprej prizadeva hoditi v korak s tehničnim in zdravstvenim napredkom za zaščito zdravja prebivalstva. Zadnja mesečna poročila pokrajinskega higienskega in zdravniško-mikrografskega laboratorija dokazujejo, kako oba laboratorija temeljito nadzorujeta živila, vodo in vse, kar je potrebno za preventivno zaščito ljudskega zdravja.

DELO DEŽELNIH KOMISIJ

Nadaljevanje razprave o zakonu o ureditvi položaja obrtnikov

Danes se sestane tudi peta komisija, ki razpravlja o napravah za predelovanje odpadkov

Včeraj se je sestala četrta komisija deželnega sveta, ki je pod predsedstvom svetovalca Metusa nadaljevala proučevanje zakonskega osnutka deželnega odbora o juridični ureditvi obrti. Pred velikonočnimi prazniki so člani komisije končali splošno razpravo o zakonskem osnutku ter odobrili prvih osem členov. Včeraj so odobrili nadaljnje tri člene. Se posebno so razpravljali o ustanovitvi in nalogah pokrajinskih komisij za obrtništvo. O tem so spregovorili svetovalci Bettoli, Bosari, Boschi, Coloni, Giacometti, Morpurgo, Sema in Urli.

Predsednik komisije Metus je dejal, da vsebuje zakonski osnutek razne juridične in tehnične težkoče, da pa jih bo komisija z resnim delom odstranila ter na najbolj ugoden način rešila razna vprašanja, ki se tičejo ureditve položaja obrtnikov. Komisija bo nadaljevala svoje delo danes in jutri in bo skušala odobriti celotni zakonski osnutek še ta teden. Včerajšnje seje se je udeležil tudi odbornik Giust.

Danes se bo sestala tudi peta komisija, ki ji predseduje prof. Cumbat. Nadaljevala bo razpravo o zakonskem osnutku liberalcev Traunerja in Morpurga o prispevkih dežele občinam za zgraditev naprav za predelovanje odpadkov. O tem vprašanju je komisija že razpravljala, a so ga odložili, ker ni imela dežela takrat še na razpolago proračunskih sredstev.

Na dvorišču svojega stanovanja v Repnu štev. 32, kjer je sadila neke sadike, se je včeraj zjutraj ponesrečila 78-letna Marija Purič vd. Škabar. Pri delu se je nerodno spotaknila ob sadiko; in padla ter si verjetno zlomila levi kolk. Spočetka je Puričeva mislila, da ne bo hudega, toda popoldne je bila prisiljena zaprositi za zdravniško pomoč, ker ji bolečine niso prenehale.

ZAČASNO ODSTRANJENA ZASKRBLJENOST

Zagotovila ministra Guia o tečaju političnih ved

Tečaj pri pravni fakulteti naj bi spremenili v fakulteto

Glasovi, naj bi tudi v Trstu ukinili tečaj političnih ved v okviru pravne fakultete, so zbudili zaskrbljenost v vseh mestnih krogih. O tem vprašanju sta že razpravljala tržaški občinski in pokrajinski svet. Župan dr. Franzil in pokrajinski predsednik dr. Savona sta vprašala za pojasnila ministra za šolstvo Guia, ki jima je zagotovil, da to vprašanje sedaj še ni pereče in jima je dal precej zadovoljiva zagotovila.

Poleg njiju se je za zadevo zanimal pri ministru Guiu tudi deželni odbornik za šolstvo prof. Vicario. Minister je prof. Vicariu zagotovil, da ne predvidevajo nobene ukinitve diplomskih tečajev političnih ved, kot je to primer v Trstu, ki delujejo v okviru pravne fakultete. Glasovi o ukinitvi tečajev političnih ved so nastali v zvezi s spremembami fakultet za politične vede, ki so jih predlagali nekateri dekani fakultet. V teh predlogih je bilo tudi predvideno, naj bi se ukinili tečaji političnih ved v okviru pravnih fakultet. Pri tem pa ni bila izključena možnost, da bi se ti tečaji spremenili v fakultete političnih ved. Ta predlog bo šele proučevalo ministrstvo v zvezi z mnenji, ki jih bo dobilo od pristojnih fakultetnih svetov.

Kot je zagotovil minister Gui prof. Vicariu, bodo morali to vprašanje še proučiti na osnovi vseh omenjenih elementov in mu bo ministrstvo posvetilo še posebno pozornost.

V primeru reforme omenjenih tečajev, ki naj bi določala ukinitev vseh tečajev političnih ved pri pravnih fakultetah, bodo položaj tečaja političnih ved pri tržaški univerzi temeljito proučili v odnosu celotnega organičnega načrta, ki ga bo moral še proučiti parlament in v koterem bodo resno vzeli v poštev posebno veljavnost že obstoječih tečajev.

Prof. Vicario je predlagal ministru Guiu, naj bi tečaj političnih ved v Trstu spremenili v fakulteto.

PROSVETNO DRUŠTVO PROSEK KONTOVEL

PRIREDI V NEDELJO, 25. APRILA OB 18. URI

V LJUDSKEM DOMU V KRIŽU

koncert pevskega zbora

Dirigent IGNACIJ OTA

Vljudno vabljeni!

GLASBENA MATICA V TRSTU

V PETEK, 23. APRILA ob 21. uri v Kulturnem domu

koncert orkestra GM

ki ga vodi prof. Oskar Kjuder

Solist violinist ROK KLOPČIČ iz Ljubljane

Vstopnice bodo na razpolago pri blagajni Kulturnega doma od 11. do 14. ure ter eno uro pred začetkom koncerta.

OTROCI! SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

vas vabi danes, 22. aprila ob 17. uri v Gregorčičevo dvorano Ulica Geppa 9/I, kjer

● ***STRIC STANE PRIPOVEDUJE***

Diafilmi:
1 — Deklica z junaškim srcem
2 — Dražgoška bitka
3 — Sinička nas je obiskala

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA priredi v ponedeljek, 26. aprila ob 20.30 v Kulturnem domu, Ulica Petronio 4,

● ***KONCERT***

KOMORNEGA ZBORA RTV LJUBLJANA,

Vstopnice bodo na razpolago pri blagajni Kulturnega doma eno uro pred začetkom koncerta.

Vstopnina 500 lir

PROSVETNO DRUSTVO «SLAVKO ŠKAMPERLE»

priredi v soboto, 24. aprila ob 20.30 v društvenih prostorih

PROSLAVO

20-letnice osvoboditve

z govorom o borbi Primorskega ljudstva, s sodelovanjem pevskega zbora iz Sv. Križa in članov društva.

Vabljeni vsi člani in prijatelji društva!

Gledališča

VERDI

Pri blagajni gledališča «Verdi» se nadaljuje prodaja izvenabonmajskih vstopnic za četrti simfonični koncert pomladanske sezone, ki bo v soboto ob 21. uri pod vodstvom dirigenta Sergia Celibidacha. Program obsega skladbe: Mozart — Serenata, N. 9 K. 320, Strawinsky — Divertimento iz baleta «Vilin poljub» Schumann — Četrta simfonija op. 120.

TEATRO STABILE

V petek 23. in v soboto 24 aprila ob 21. uri izredne predstave «Living theatra» iz New Yorka z delom «Misterija in kratka dela» J. Becka in J. Malina. Rezervacija in prodaja vstopnic v galeriji Protti tel. 36-372. Cene: parter 2000 lir, za abonente dramske sezone 1200 lir, balkon 500 lir.

Razna obvestila

Tržaški filatelistični klub «L. Košir» bo imel sestanek v nedeljo 25. t.m. od 9. do 13. ure. Clan Vladimir Podbršček razstavlja svojo zbirko «šport na znamkis». Dospele so novitete. Clani, ki želijo razstavljati na «Triangolarni razstavi» — Julijska krajina, Koroška, Slovenija — v Idriji, naj prinesejo s seboj svoje zbirke ali pa podatke. Na sestanek vabimo tudi vse prijatelje filatelije.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 21. aprila se je v Trstu rodilo 16 otrok, umrlo pa je 7 oseb.

UMRLI SO: 79-letna Cecilia Miani vd. Riosa, 70-letna Francesca Mrsnik por. Olmini, 77-letni Antonio Lebani, 68-letni Leonardo Tummolo, 71-letni Felice Pomasan, 72-letni Giuseppe Pertot, 57-letni Pietro Sabadin.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (19. 4. — 25. 4.)

All'Angelo d'oro, Trg Goldoni 8; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Nicoli, Ul. di Servola (Skedenj) 80; Alla Basilica, Ul. S. Giusto 1; Busolini, Ul. P. Revoltella 41; INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2; Manzoni, Ul. Settefontane 2.

Od 13. do 16. ure

All'Angelo d'oro, Trg Goldoni 8; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Nicoli, Ul. di Servola (Skedenj) 80.

NOCNA SLUŽBA LEKARN

Alla Basilica, Ul. S. Giusto 1; Busolini, Ul. P. Revoltella 41; INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2; Manzoni, Ul. Settefontane 2

Z avtom je podrl dve ženski istočasno

V Ul Flavia se je sinoči pripetila prometna nesreča, katere žrtvi sta postali 35-letna gospodinja Elena Peroni iz Ul. Catalani 9 in 53-letna čistilka Iolanda Moro iz Ul. Petronio 21. Obe ženski sta v bližini stavbe štev. 18 prečkali cesto, ko je v smeri proti mestu, s fiatom 1100 TS 19703 privozil 56-letni učitelj Roberto Bortolotti iz Ul. Baiamonti 21 in ju podrl. Ponesrečenki so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico, kjer so Peronijevo sprejeli na nevrokirurški oddelek zaradi udarcev in ran po glavi, čelu, spodnji ustnici, desni veki in nogi. Peronijeva, ki je tudi začasno izgubila spomin, se bo morala zdraviti 10 dni. Morovi pa so v bolnišnici nudili samo prvo pomoč, ker se je pobila po spodnji strani hrbta, nogah in komolcih. Okrevala bo v 8 dneh.

Izleti

SAK Jadran priredi v dneh 24. in 25. aprila dvodnevni izlet v Istro z ogledom Pulja, Rovinja in Brionov. Prijave se sprejemajo v Ul. Geppa 9 do srede v večernih uran.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo Skedenj se toplo zahvaljuje svojemu članu Evgenu Sancinu za bogato zbirko knjig, ki jo je podaril knjižnici prosvetnega društva.

Kino

Nazionale 16.00 «007 licenza di uccidere» Technicolor, Sean Connery, Ursula Andress.
Arcobaleno 16.00 «Gli indomabili dell'Arizona» Metrocolor, Glenn Ford, Henry Fonda. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Excelsior 16.00 «L'assassinio del dottor Hichtckok» Francisco Rabal. — Kriminalni film.
Fenice 15.00 «Sierra Charriba» Pancolor, Charlton Heston, Richard Harris.
Grattacielo 16.00 «A braccia aperte» Shirley Mac Laine, Peter Ustinov. Technicolor. Prepovedano mladini pod 16. letom.
Alabarda 16.00 «Voglio essere amata in un letto d'ottone» Technicolor. Debbye Reynolds.
Filodrammatico 16.30 «Europa operazione strip tease» Colorscope. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Aurora 15.30 «Questo pazzo, pazzo, pazzo mondo»
Cristallo 16.00 «Una Rolls Royce gialla» Technicolor. Shirley Mac Laine, Alain Delon.
Garibaldi 16.30 «La freccia sulla croce» Mickey Rooney.
Capitol 15.30 «Non son degno di te» Gianni Morandi, Laura Efrikian.
Impero 16.00 «Matrimonio all'italiana» Prepovedano mladinj pod 14. letom.
Vittorio Veneto 16.00 «Scusa, me lo presti tuo marito» Technicolor — Jack Lemmon, Romy Schneider.
Moderno 16.00 «E la donna creò l'uomo» Linda Christian, Gino Cervi. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Astoria 16.30 «Pony Express» Technicolor, Charlton Heston.
Astra 16.30 «I fuorilegge della Valle Solitaria».
Abbazia 16.00 «La notte delle iene» Alan Ladd. Prepovedano mladini pod 16. letom.
Ideale 16.00 «Le pioggie di Ranchipur» Technicolor — Prepovedano mladini pod 16. letom.

Mali oglasi

PRI MAGAZZINO FELICE — Trst, Ulica Carducci 11, DOBITE: ženske, moške in otroške dežne plašče, bunde, hlače, jopiče in srajce najboljših vrst in znamk po najnižjih cenah.

POHIŠTVO za moderen dom po ugodnih cenah s plačilnimi olajšavami dobite pri «ASTROMOBIL», Trst, Via Giulia 108 (Rotonda del Boschetto).

VESPE LAMBRETE, vse potrebščine in nadomestne dele za vse vrste motornih koles po zmernih cenah dobite pri A.M.A.R. — Trst, via del Bosco N. 6 — Tel. 41-946

PRI «AUTO STILE», Trst, via U. Foscolo 8 (blizu Trga Garibaldi) dobite veliko izbiro oblog, preprog, naslanjačev, sveč, električnih baterij, odbijačev, izpušne cevi za vse vrste avtomobilov. Vsi deli so garantirani.

«UNIVERSALTECNICA»

RADIO — TELEVIZORJI — AVTOMATIČNI IN SUPERAVTOMATIČNI PRALNI STROJI — HLADILNIKI — ELEKTROGOSPODINJSKI PREDMETI CANDY — REX — CGE

Izredne cene za izvoz — Dostavljamo na dom brez posebnih stroškov v vse predele v Jugoslaviji

UNIVERSALTECNICA Trieste — Trst
Corso Garibaldi št. 4, tel. 41243 in Trg Goldoni št. 1

Sintetične preproge

in preproge za hodnike iz plastike «Balatum» in «Meraklon». Moderno pokrivanje podov s plastiko, gumo, «Moquette» in ploščice «Rikett». Hitra naprava s specializiranim osebjem. A.R.P. ITALPLAST, Trst, Trg Ospedale št. 6, Tel. 95-919.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

V gostilni je grozil s pištolo ki jo je skrbno hranil od leta 1945

Zaradi groženj in nedovoljene nošnje vojaškega orožja so mu potrdili prvostopno kazen na dobro leto zapora - Obsojeni mladi vdiralci v tuje avtomobile

Pred kazenskim sodiščem (predsednik Rossi, tožilec Paschi, zapisnikar De Paoli, obramba Padovani) se je moral zagovarjati 36-letni Giovanni Strohmajer iz Ul. D'Alviano 84, ki je priprt od 11. februarja letos.

Strohmajerja, ki je star znanec policije in sodnijskih dvoran, so obtožili, da je nosil izven svojega stanovanja strelno orožje (pištolo «beretto» kal. 7,65» za katerega zakon ne predvideva ustrezne licence, ker gre za vojaško orožje.

Strohmajer je 10. februarja pozno zvečer prišel v gostilno na štev. 75/A v Istrski ulici. Od gostilničarja je zahteval naj mu da pijače, toda ta mu ni postregel, ker je opazil, da je bil moški pijan. Pozneje je gostilničar izjavil, da je Strohmajerja poznal le po videzu.

Kljub temu, da mu gostilničar ni postregel, se je Strohmajer obnašal še kakih deset minut popolnoma prisebno. Stal je ob točilni mizi in ni črhnil niti besede. Nenadoma pa je potegnil iz žepa pištolo ter začel ciljati z njo v to in drugo smer, čeprav ni niti enkrat izstrelil. Očividci so pozneje potrdili, da tudi ni ogrožal oseb, ki so bile v lokalu.

V določenem trenutku je neki klient opazil Strohmajerjevo rogoviljenje z orožjem ter opozoril svoja dva tovariša pri mizi. Vsi so odšli iz lokala in poklicali po telefonu leteči oddelek kvesture. Kmalu nato je prišel v gostilno podbrigadir Olivio Marcato z drugimi agenti, ki so takoj napravili telesno preiskavo na osumljencu. V desnem hlačnem žepu so mu našli pištolo in so ga takoj nato odpeljali v splošno bolnišnico. Zdravnik je ugotovil, da je bil Strohmajer popolnoma vinjen.

Ko so ga naslednji dan zaslišali, je Strohmajer podal zelo čudne izjave glede posesti orožja. Dejal je, da je pištolo hranil v luknji zida neke stranske poti blizu bolnišnice «Burlo Garofolo» že od leta 1945. Spomladi tistega leta je baje orožje odkupil od nekega nemškega vojaka v Gradiški za 50 lir. Pripomniti je še treba, da je Strohmajer služil tedaj v okupacijski vojski v Gradiški. Na podlagi podrobnejše preiskave so ugotovili, da je bila pištola v resnici prodana leta 1944 nemški vojski. Na koncu je treba še pripomniti, da je Strohmajer izjavil, da je imel pištolo zavito v cunjo, ki je bila prepojena z mastjo ter da jo je občasno čistil. Ni pa vedel povedati zakaj je bila krogla v trenutku aretacije v cevi.

Sodnik ga je pred časom spoznal za krivega nedovoljene nošnje orožja in pijanosti ter ga obsodil na 1 leto in 15 dni zapora. Kazensko sodišče je včeraj potrdilo prvotno razsodbo.

* * *

Pred istimi sodniki so se morali zagovarjati tudi 19-letni Silvano Bosiglav iz Istrske ulice 7, 23-letni Umberto Principe iz Ul. Bolto 3 ter 19. letni Franco Meola iz Ul. Marco Polo 49.

Gre za tri mladeniče, ki so lani vdirali v razne avtomobile, ki so bili parkirani v glavnem na področju Sv. Sobote in v bližnjih ulicah. Eden izmed njih je bil tudi obtožen, da je kradel na kopališčih v Barkovljah. Obtoženci so se polastili najrazličnejših predmetov: od tranzistorskih sprejemnikov do kovčkov z oblačili. Poleg tega so bili obtoženi, da so večkrat vlomili v neki bar v Ul. Flavia ter odnesli s seboj večje količine jestvin, steklenic likerjev in razne vsote denarja.

Policijski organi so zasačili prva dva obtoženca ob 3,15 uri 17. januarja letos v bližini trga pri Sv. Soboti, malo potem, ko sta vdrla v neki avto, ki je bil parkiran v bližini. Mladeniča sta se sicer skušala izogniti aretaciji z begom, toda poskus se jima ni posrečil. Nekoliko pozneje so policisti aretirali še tretjega krivca.

Kazenski sodniki so spoznali vse tri za krive ter so obsodili Bosiglava na 2 leti in 6 mesecev zapora ter 80.000 lir globe, Principa na isto zaporno kazen in 85.000 lir globe, a Meola na 2 leti in 3 mesece zapora ter 82.000 lir globe.

Turistična brošura o deželi v slovenščini

V teh dneh je izšla po obsegu sicer skromna toda po opremi lična propagandna turistična brošurica z naslovom «Regione Friuli — Venezia Giulia», ki jo je natisnila tiskarna Graphis. Založnik izrecno ni naveden, sklepamo pa, da so jo založili in izdali Pokrajinska turistična ustanova v Trstu, Pokrajinska turistična ustanova v Vidmu in letoviščarska ustanova v Gorici, ki pa so navedene na zaključku hrbtne brošurice le pod rubriko «Informacije».

Posebnost te brošurice je v tem, da je prva tovrstna nekako uradna propagandna turistična brošura pri nas natisnjena v slovenščini in srbohrvaščini. Kot tako jo tudi pozdravljamo in izrekamo njenim izdajateljem priznanje, da se je končno prekinilo s slepim preziranjem jugoslovanskega turizma za našo deželo in zlasti še za Trst, saj ima prav ta jugoslovanski turizem v zadnjih letih tudi svojo pomembno važnost za tržaško in goriško gospodarsko življenje. (V tej zvezi naj mimogrede omenimo, da v pozdravnih napisih ob vstopu na področje naše dežele iz Jugoslavije še vedno ni niti enega takega napisa v slovenščini ali srbohrvaščini, kar bi navsezadnje zahtevala tudi povsem običajna vljudnost do sosedov.)

Moti pa nas pri tej brošurici zlasti nedosledno navajanje imen naših krajev v italijanščini in v slovenščini. Za vse kraje v tržaški in goriški pokrajini, delno pa tudi v videmski, imamo poleg italijanskih tudi izvirna slovenska imena in zakaj jih v slovenskem tekstu ne bi uporabljali, pa četudi z italijanskimi imeni v oklepajih? S tem bi se po eni strani izognili v slovenščini dopustnim neskladnostim (pri sklanjatvi in rabi imen), po drugi strani pa bi se izognili zmešnjavi, ki postaja naravnost smešna. Za vse tri glavna mesta pokrajin se na primer samo Trst imenuje enkrat ali dvakrat v slovenščini, Gorica in Videm pa niti enkrat. Za Sesljan, Grljan, Devin, Milje, Cedad itd. se navajajo samo italijanska imena, za Karnijo enkrat slovensko drugič italijansko, za Belo peč samo slovensko (z italijanskim Fusine v oklepaju), da navajamo samo nekaj takih primerov.

Prav tako je v brušuri govora samo o prebivalcih dežele Furlanija-Julijska krajina in pri naštevanju zemljepisnih, etnografskih, kulturnih in drugih posebnostih dežele niso nikjer omenjene jezikovne posebnosti njenih prebivalcev in njena narodnostna sestava.

Brez teh in nedopustnih jezikovnih pomanjkljivostih, bi brošura, ki obsega poleg teksta še pregled prireditev v deželi v razdobju april-september in nekaj fotografskih posnetkov, lahko mnogo bolje služila svojemu namenu, bila pa bi tudi odraz večje elastičnosti in širine, tako potrebne zlasti na našem narodnostno mešanem obmejnem področju.

● **Pokrajinski upravni odbor** je odobril vrsto sklepov krajevnih ustanov. Med drugim je odobril za pokrajino izredni predujem iz blagajne za 180 milijonov lir ter sklep pokrajine za nakup reprezentančnega avtomobila za 1.697.500 lir.

VESTI S PRIMORSKEGA

Priprave za proslave dvajsetletnice osvoboditve

Turistični teden na Koprskem - Srečanje italijanskih in jugoslovanskih književnikov

Predvčerajšnjim so se mudili v Kopru člani študijske delegacije KP Francije. Delegacija je več dni na obisku v Jugoslaviji. Dopoldne so se člani delegacije pogovarjali na občinski skupščini s predstavniki družbeno-političnih oblasti, nato pa so obiskali tovarno motornih vozil Tomos. Na sliki: Gostje odhajajo iz tovarniških obratov

Skupine, ki so odgovorne za organizacijo dveh osrednjih proslav na Primorskem ob dvajsetletnici osvoboditve — v Ajdovščini in v Ilirski Bistrici — imajo polne roke dela. Prireditve v Ajdovščini bodo trajale ves teden — od prvega maja dalje. Drugega maja dopoldne bo v Ajdovščini množični miting, petega maja pa bo slavnostno zasedanje občinske skupščine ob prisotnosti članov prve slovenske vlade. Med tednom se bodo zvrstile številne kulturne, zabavne in športne prireditve.

V Ilirski Bistrici, kjer bo osrednja proslava ob 20-letnici ustanovitve prekomorskih brigad 4. julija, pa bodo med drugim organizirali tudi dve razstavi. Prva bo prikazovala dokumente o ustanovitvi prekomorskih brigad, kakor tudi o njihovih bojih pri dokončnem uničenju sovražnika. Druga razstava pa bo prikazovala gospodarski in kulturni razvoj Primorske po osvoboditvi. Obe razstavi bosta vsekakor izredno zanimivi, saj bodo javnosti prvikrat na vpogled dragoceni dokumenti boja za osvoboditev.

* * *

Občinski praznik v Kopru bodo letos še posebno proslavili, saj slavi Jugoslavija dvajsetletnico osvoboditve. Med 8. in 14. majem bo vrsta prireditev, na katerih bodo nastopile kvalitetne umetniške skupine, kot komorni zbor RTV Ljubljana, Mestno gledališče Ljubljana, ljubljanska Drama in drugi. Osrednja proslava bo ob zasedanju občinske skupščine, na kateri bodo sprejeli sklep, da se Koper razglasi kot matično mesto druge prekomorske brigade, hkrati pa bodo tudi eno izmed koprskih ulic imenovali po prekomorskih brigadah. V Kopru se bodo ob občinskem prazniku zvrstile še druge prireditve, kot tekmovanje dijaških domov Slovenije, potem partizansko slavje v vasi Zabavlje in drugo.

* * *

Nekoliko neugodno vreme ni preprečilo začetka prve turistične prireditve na koprski obali — to je turističnega tedna. Uvod je bila otvoritev razstave akademskega slikarja Milana Batiste v Portorožu, zdaj pa se bodo zvrstile še druge kulturne, zabavne in druge prireditve. Pri tem velja zabeležiti, da bo močan poudarek na 20-letnici osvoboditve. Sicer pa je v teh dneh že nekaj Švedov, Nemcev in Avstrijcev v Portorožu. Hoteli imajo v glavnem rezervirane vse zmogljivosti, gostom pa ne bo manjkalo zabave, saj predvidevajo med sezono nad 60 kulturnih in zabavnih prireditev.

* * *

Kulturna revija italijanske etnične skupine La Batana, ki izhaja na Reki, pripravlja med 6. in 10. majem letos srečanje italijanskih in jugoslovanskih književnikov. Obravnavali bodo aktualne teme s področja književnosti, razen tega pa bo v Opatiji večer jugoslovanske in italijanske poezije. Z jugoslovanske strani bodo prisotni med drugim Davičo, Ćosić, Mihelič in Zlobec, z italijanske pa Vigorelli, Debenevetti, Zanzotto in Betocchi. Vsega skupaj bo prisotnih okrog 40 književnikov iz obeh dežel.

* * *

V Umagu je bila skupščina italijanskega športnega tiska za deželo Furlanijo-Julijsko krajino. Ob tej priložnosti so podelili odlikovanja najzaslužnejšim športnikom dežele Furlanije-Julijske krajine. Posebno priznanje so dali goriškemu kolesarju Juriju Uršiču, ki je osvojil srebrno medaljo na olimpiadi v Tokiu. Spominsko plaketo pa je dobilo veslaško društvo Saturnia iz Trsta, ki slavi letos stoletnico obstoja. Zasedanju športnih novinarjev je prisostvoval tudi italijanski konzul v Kopru dr. Amadeo Cerchione.

Številne tatvine motornih koles

Neznani ljubitelji tujih vozil so tudi med zadnjimi velikonočnimi prazniki bili pridno na delu in izkoristili zaupljivost lastnikov, ki puščajo svoja vozila na ulicah.

Na komisariatu pri Sv. Soboti se je predvčerajšnjim zglasil 21-letni Ezio Bisiacchi iz Ul. Marchesetti 32 in povedal, da so mu neznanci odpeljali vespo TS 24526, ki jo je bil pustil pred gostilno «Bonanno» pri Domju. Vespa je bila vredna 50.000 lir.

16-letnemu mehaniku Aldu Coderinu iz Štramarja-Dolge krone št. 50 so tatovi odpeljali vespo TS 30036. Coderin je vespo pustil pred gostilno Crevatin pri Domju. Zglasil se je na komisariatu v Miljah, kjer je povedal, da je bila vespa vredna 90.000 lir.

19-letni Bruno Del Bello iz Ul. Settefontane 5 je svojo lambreto TS 32269 pustil v Ul. Muratti in je ni več našel, ko se je hotel odpeljati domov. Tatvino je prijavil na komisariatu na Trgu Dalmazia in povedal, da je bila lambreta vredna 90.000 lir.

Na letečem oddelku policije je 32-letni tesar Luciano Savron iz Ul. Coroneo 17 prijavil tatvino svojega fiata 600 TS 72687, ki ga je parkiral na Trgu Ulpiano. Savron je utrpel 800.000 lir škode.

Kino na Opčinah

predvaja danes, 22. t. m. ob 18. uri film:

GLI ESCLUSI

(IZKLJUČENI)

Igrajo: BURT LANCASTER, JUDY GARLAND, GENA ROWLANDS in STEVE HILL

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, 22. t. m. ob 19.30 uri barvni film:

La donna nel mondo

(ŽENA V SVETU)

Moški je ustvaril ženo iz rebra svojega Boga

Mladini pod 18. letom vstop prepovedan!

Goriško-beneški dnevnik

S SEJE OBČINSKEGA ODBORA V GORICI

Program manifestacij občinske uprave v okviru proslav 20-letnice odporništva

Občinski svet se bo še poslednjikrat sestal 28. aprila, da bi odobril letošnji proračun

Zadnja seja občinskega sveta v Gorici pa bo vsej verjetnosti v sredo 28. aprila. Tako je na seji, ki je bila v torek zvečer, sklenil občinski odbor. Na njej bodo razpravljali o nekaterih zadevah in pa o proračunu za leto 1965. Ker naslednji dan 29. aprila občinski sveti po zakonu prenehajo z mandatom, bodo svetovalci nujno morali proračun odobriti, razen če se predhodno stranke levega centra ne pogovorijo, da odobritev, predvsem pa temeljito proučitev prepustijo prihodnjemu občinskemu svetu kot so storili z regulacijskim načrtom. Težko si je namreč predstavljati, da bodo občinski svetovalci pristali na tako naglo odobritev proračuna, ko pa se že nekaj časa upravičeno pritožujejo, da občinska uprava skuša izsiliti odobritev nekaterih predlogov ne da bi svetovalci imeli dovolj časa, da bi se z njimi temeljiteje seznanili. Na tej seji bodo vsem svetovalcem izročili tudi medaljo Gorice z grbom iz trinajstega stoletja.

Občinski odbor je na svoji torkovi seji pripravil program manifestacij ob letošnji 20-letnici osvoboditve. Občinska uprava bo za to priliko natiskala spominski razglas in ga razobesila na občinskih oglasnih deskah. V parku Rimembranza bodo v nedeljo 25. aprila ob 9. uri odkrili spominsko ploščo internirancem v nemška koncentracijska taborišča in «deportirancem v Jugoslavijo». V spominsko ploščo bodo vklesali naslednja imena: dr. Carlo Cantarutti, odv. Piero Filla, rag. Licurgo Olivi, rag. Augusto Sverzutti.

Na pobudo občinske uprave bodo položili vence na pokopališče in k ploščam, ki spominjajo na padle v odporništvu. V soglasju z vsedržavnim didaktičnim središčem za proučevanje in dokumentacijo v Firencah se bo vršil v Gorici izpopolnjevalni tečaj za profesorje srednjih šol. Tema tega tečaja bo «Italijanska zgodovina od prve svetovne vojne do ustavodajne skupščine». Za uvod v tečaj, med katerim bodo proučili predvsem prispevek odporništva k najnovejši italijanski zgodovini, bo govoril prof. tržaške univerze Enzo Petrini. Uvodni del tečaja bo v dvorani deželnih stanov na goriškem gradu v torek 27. aprila ob 10.30, ostala predavanja pa bodo v Gradežu.

Nadalje bo občinska uprava sodelovala v soboto 24. aprila s svojim praporom na svečanosti v Trstu, kjer bodo Rižarno proglasili za narodni spomenik; iz nje so nacisti napravili krematorij, kjer so zažigali partizane in protifašiste. 9. maja bodo goriški prapor ponesli v Milan, kjer bo osrednja proslava 20-letnice odporništva ob prisotnosti predsednika republike.

Občinski odbor je nato razpravljal predvsem o javnih delih, katerih izvedbo je predlagal odbornik Lupieri.

Nezgoda ženske na polju

Ob 17. uri se je v Villesah pri opravljanju kmečkega dela poškodovala 43-letna Anna Morandin. Pripeljali so jo v goriško bolnišnico, kjer so jo pridržali na zdravljenju s prognozo okrevanja v 10 dneh. Zdravnik ji je ugotovil poškodbe na desnem očesu. Ranila jo je hčerka z grabljami, ki je z njo delala na njivi.

Nesreča tekstilnega delavca

Včeraj zvečer se je 40-letni kolesar Libero Pavlin iz Ul. Cordaiolli št. 33 zaletel v ustavljeni avtomobil pred izhodom tekstilne tovarne. Nesreča se mu je zgodila ob 18.15, ko je zapuščal delo, ker mu je dežnik oviral razgled.

V bolnišnici so mu obvezali rane na prstih leve roke in po obrazu. Zdravil se bo 7 dni.

V RAZSTAVIŠČU STELLE MATTUTINE

Retrospektivna razstava slik Alojza Špacapana

Odprli jo bodo jutri ob 18.30, slike pa bodo na vpogled do 5. maja

Ustanova za kulturno umetniške prireditve v Gorici EMAC pripravlja razstavo slik goriškega slikarja Alojza Špacapana. Odprli jo bodo jutri, 22. aprila ob 18.30 v razstavnih prostorih jezuitskega reda Stella Mattutina. Špacapanova dela bodo razstavljena do 5. maja vsak delavnik od 17. do 20. ure in ob praznikih od 10.30 do 12.30 ter od 17. do 20. ure. Ustanova za kulturne manifestacije prireja razstavo v sodelovanju s galerijo iz Vidma.

Špacapan spada med najvidnejše predstavnike goriške upodabljajoče umetnosti. Pred štirimi leti je knjigarna Peternolli pripravila skromno retrospektivno razstavo njegovih del, sedanja pa bo obsežnejša in popolnejša. Kako pomembna je bila umetniška osebnost goriškega slikarja, dokazuje tudi dejstvo, da so v Turinu, kjer je 1958. leta umrl, že naslednje leto po njegovi smrti pripravili izredno obsežno razstavo umetnikovih del.

Sindikalni obvestili CGIL in CISL

Delavska zbornica CGIL sporoča:

Ker pokrajinska uprava ni sprejela zahtev notranje komisije po skrajšanju delovnega časa na 32 ur na teden za vse osebje psihiatrične bolnišnice ter priznala pravice po izplačilu 60.000 lir letne bolniške doklade, ki jo prejemajo uslužbenci vseh civilnih bolnišnic, sta sindikata CGIL in CISL proglasila belo stavko vsega osebja bolnišnice, ki bo trajala 48 ur; začela se bo danes 22. aprila ob 22. uri in bo trajala do 22. ure v soboto 24. aprila.

Pokrajinska sindikalna zveza CISL sporoča:

Na sedežu zbornice italijanskih farmacistov v Rimu so se vršila nova pogajanja med sindikalisti in lastniki lekarn, da bi obnovili vsedržavno delovno pogodbo za osebje z univerzitetno diplomo in diplomiranci lekarn; pogodba je zapadla že pred tremi leti.

Na pogajanjih sta stranki proučili normativna in pogodbena določila sporazuma, obenem pa sta pričeli proučevati tudi prejemke ob upoštevanju vsedržavnih minimal. Okoli tega zadnjega vprašanja so nastala nekatera nasprotja, zaradi tega se bosta ponovno sestali 6. in 7. maja letos.

Pod vodstvom dr. Manzinija iz Gorice

Jugoslovanski knjižničarji odpotovali v Rim in Florenco

Sinoči je iz Trsta odpotovala v Rim devetčlanska delegacija knjižničarjev iz Nove Gorice, Kopra in Pirana, ki je gost deželne vlade Furlanije - Julijske krajine. Spremlja jo ravnatelj vladne knjižnice iz Gorice dr. Guido Manzini. Delegacija si bo v prestolnici ogledala večje število knjižnic in njihovo delovanje. Na povratku se bo za tri dni ustavila še v Florenci, kjer si bo prav tako ogledala knjižnice in druge kulturne zanimivosti.

PRVA SEJA UPRAVNEGA IN NADZORNEGA ODBORA

Avgust Štekar iz Števerjana predsednik Kmečke zveze

Podpredsednika sta Rado Lakovič iz Doberdoba in Cvetko Brajnik iz Štandreža - Franc Lupin predsednik nadzornega odbora

Kmečka zveza v Gorici, ki je bila ustanovljena na nedavnem občnem zboru, je vsem slovenskim listom na Goriškem in Tržaškem ter zatorej tudi našemu, poslala v objavo naslednje sporočilo:

V ponedeljek 19. aprila je bil v Gorici prvi sestanek upravnega in nadzornega odbora Kmečke zveze. Odborniki, izvoljeni na ustanovnem občnem zboru 11. aprila, so na skupni seji izvolili za predsednika Kmečke zveze Avgusta Štekarja; mesto prvega podpredsednika so dodelili Radu Lakoviču, drugi podpredsednik je Cvetko Brajnik; za tajnika so imenovali dr. Mirka Primožiča in za blagajnika pa Salomona Tomšiča. Predsednik nadzornega odbora je Franc Lupin.

Odbor je razpravljal o vseh najbolj perečih problemih kmetovalcev na Goriškem in določil sedež in pisarno v Ulici Ascoli štev. 1/I, ki bo na razpolago članom od 26. aprila dalje vsak delavnik od 8.30 do 12.30.

Saje so se vnele

Zaradi vžiga saj v Ul. Ascoli 10, kjer stanuje Maria De Carli, je v dimniku te zgradbe nastala škoda, ki jo cenijo na okoli 20.000 lir. Ogenj so ob 17.40 pogasili goriški gasilci, ki jih je poklicala prizadeta stranka.

Trčenje kolesarja in mopedista

Ob 13.10 se je na križišču Svetogorske ceste in Ul. Caprin pripetila lažja prometna nesreča. Trčila sta 52-letni kolesar Giuseppe Colaussig iz Kazermet in 19-letni vesist Paolo Steni iz Ul. Balamonti št. 1. Oba sta se peljala v mesto. V bolnišnici so kolesarju ugotovili rane na obeh kolenih in desni roki in se bo zdravil 3 dni, mopedistu pa na glavi ter se bo zdravil 2 dni. Na kraj nesreče je prihitela prometna policija, ki je sestavila zapisnik.

Nesreča delavca v SAFOG

V livarni SAFOG v Gorici se je ob 11.15 poškodoval 27-letni Giancarlo Polito, doma iz Ul. Torriani 5, po poklicu električni varilec. V bolnišnico v Ul. Vittorio Veneto so ga pripeljali z rešilnim avtomobilom Zelenega križa, kjer so ga pridržali na zdravljenju s prognozo okrevanja v 10 dneh zaradi zloma desne noge.

Polito je nekaj poprej dvigal lažji žerjal. Ker pa ga je nerodno prijel, mu je zdrknil na nogo.

Ko se povsod pripravljajo na proslavo 20-letnice odporništva

Karabinjerji so aretirali bivšega partizana v Benečiji

Aretirani živi že 20 let v Jugoslaviji in je prišel - kot že večkrat - na obisk na svoj dom Nihče ne ve, kje je zaprt in česa ga obtožujejo

Na veliko noč zvečer so karabinjerji aretirali na cesti pri Skrutovem 41-letnega Kjabaja Štefana - Renca, bivšega partizana briško-beneškega odreda. Kjabaj živi že 20 let v Jugoslaviji v Novi Gorici. Na veliko noč je prišel pogledat domov, da bi preživel praznike pri starših in bratih, ki žive pri Vodopivcu v grmiški občini. Kjabaj je prišel na svoj dom kot vedno s propustnico, a ima tudi redni potni list za več evropskih držav. Je italijanski državljan. Večkrat je peljal iz Jugoslavije cement v Vajont, kjer se je bila zgodila strašna nesreča. V Italijo in na dom je prišel torej že večkrat pogledat, do sedaj ga ni še nihče ustavil. O aretaciji je obvestil družino Kjabajev prijatelj iz Nove Gorice, kateri je prišel z njim na dom. Nihče ne ve česa ga obtožujejo, in prav tako nihče ne ve, kje ga imajo zaprtega.

Po osvoboditvi je bil Kjabaj klican v italijansko vojsko. A ker je bil dve leti v partizanih, se ni prijavil. Domači so napravili potrebne dokumente, ker je zakon predvideval oprostitev za tiste, ki so bili v partizanih. Morda pa so oblasti — hote ali nehote — te dokumente izgubile? In ga morda sedaj obtožujejo dezerterstva. Nad aretacijo Kjabaja se zgražajo vsi naši pošteni in napredni ljudje. Namesto, da bi izkazali čast bivšim partizanom, ki so se borili za svobodo vseh, namesto, da bi praznovali dvajsetletnico osvoboditve nad nacifašizmom na dostojen način, še vedno preganjajo naše borce za svobodo.

Trčenje avtomobilov na Placuti

Sinoči ob 18. uri se je na Placuti pripetila lažja prometna nesreča. Trčila sta ford taunus in fiat 500 B. Ford taunus z registracijo GO 29237, last Elvire Maniago s Korza Italia 39, ki ga je vozil Renzo Candela 23 iz istega bivališča se je peljal po Placuti navzdol. Vtem mu je prečkal pot šofer fiata 500, 36-letni Bruno Medves iz Ul. Marconi 2 v Krminu. Obe vozili sta trčili in se precej poškodovali, zlasti fiat 500. Šoferja pa nista utrpela nikakršnih poškodb.

Tatiča ukradla motorno kolo

Dva mlada nepridiprava, 13-letni Marzio M. in 12-letni Walter A., se bosta morala zagovarjati pred sodnikom za mladoletnike; prvi zaradi tatvine drugi pa zaradi sodelovanja pri tatvini.

Marzia in Walterja je 20. marca zasačila patrulja policistov v okolici Katinare, ko sta se peljala na motornem kolesu «gilera». Agenti so opazili, da fantiča nista preveč vešča šofiranja, zgodilo pa se je tudi, da sta mladoletnika zapustila motor in se spustila v beg, komaj sta zagledala policiste. Toda Marzio in Walter nista mogla ubežati, ker so ju agenti kaj kmalu prijeli in ju odvedli na kvesturo. Zaslišali so ju in po dolgem obotavljanju sta vendarle priznala tatvino. Pravzaprav je motor ukradel Marzio in potem Walterja povabil na krajši izlet.

Marzio je motor, last 59-letnega Luigija Ellenija iz Ul. Pondares 5, ukradel izpred javnega prenočišča. Potem se je odpeljal po prijatelja in skupaj sta se potem vozarila po okoliških cestah. Fantiča so agenti pustili na začasni svobodi.

ZANIMIVA POBUDA, KI JO KAŽE SPREMLJATI

ENAL iz Turjaka prireja deželno tekmovanje popevkarjev

Slovenski popevkarji in štrumentalisti naj se prijavijo za tekmovanja, ki bodo 15. in 22., zaključno pa 29. maja

ENAL v Turjaku pripravlja deseti deželni tečaj popevkarjev, ki so bo vršil 15. in 22. maja. Tekmovalci bodo razdeljeni v dve kategoriji, in sicer v kategorijo pod 15. in nad 15. letom starosti. Na izbirnih tekmovanjih se bodo v finale uvrstili trije otroci, tri popevkarice in trije popevkarji. Zaključno tekmovanje bo v soboto 29. maja. Najboljši popevkarji bodo sodelovali na festivalu popevke v Tržiču. Finalistom bo prireditelj izplačal 2.000 lir za potne in druge stroške. Tekmovalci se lahko sami spremljajo z glasbili ali s klavirjem in orkestrom. Glasbeno obdelavo pesmi bo pripravil organizator.

Preden bodo popevkarji nastopili na javnih oddajah, jih bodo podvrgli brezplačnim poskusom, da ugotovijo njihovo kvaliteto. Za tekmovalce bodo na voljo sledeči pokali: pokal občine Turjak, pokrajinskega ENAL iz Gorice, podjetij Gelati Eldorado, Coca-Cola kakor tudi zlati in srebrni mikrofon.

Vpisovanje, ki je brezplačno, se vrši do 1. maja v uradu ENAL v Turjaku; mogoča pa je tudi pismena prijava z navedbo imena in priimka, bivališča ter naslova pesmi (2 za odrasle in ene za otroke). Če bosta tekmovalca izbrala enake pesmi, bodo obveljale pesmi prvega prijavljenca. Izven natečaja morejo sodelovati tudi solisti, dueti, terceti in zbori, katerim ENAL zagotavlja povračilo stroškov. Za vso nadaljnja pojasnila je na voljo urad ENAL v Turjaku, tel. 79-52.

Deželni natečaj za popevkarje, ki ga prireja ENAL, je še posebno zanimiv za slovenske popevkarje, ki se že nekaj mesecev vadijo v Gorici, da bi si izboljšali pevsko in govorno tehniko. Lekcije iz solopetja lahko služijo kot priprava in čudovita prilika, da se naši popevkarji uveljavijo na deželnem tekmovanju. To sicer ni bil namen pobude Slovenske prosvetne zveze, lahko pa izvrstno služi tudi temu namenu. SPZ je poiskala in zbrala popevkarje z Goriške zato, da bi jim omogočila javni nastop ob spremljavi zabavnih orkestrov iz Števerjana in Sovodenj. S tem namenom je sklicala tudi sestanek inštrumentalistov in popevkarjev ter jih seznanila s svojimi nameni. Seveda pa je za uresničitev takšne samostojne prireditve potrebna večja izbira in tudi primerna kvaliteta, ki ju je mogoče zagotoviti z daljšim in solidnim delom.

V okviru priprav za takšen samostojni nastop slovenskih zabavnih ansamblov in popevkarjev z Goriške pa bi predstavljal nastop že izvežbanih posameznikov na deželnem tekmovanju ENAL v Turjaku lepo priliko za njihovo uveljavitev ter pridobitev izkušenj, ki so tako dragocene za napredek tovrstne dejavnosti.

DA BI BILA PRIPRAVLJENA ZA BLIŽNJE SVEČANOSTI

Delavci podjetja Primorje gradijo dvorano v Ajdovščini v dveh izmenah

V njej bo 360 sedežev - Oder bo ustrezal najzahtevnejšim scenskim potrebam Osrednja manifestacija 20-letnice ustanovitve prve slovenske vlade bo v nedeljo, 2. maja

V Ajdovščini delavci gradbenega podjetja Primorje s pospešenim ritmom gradijo ter urejajo veliko dvorano, v kateri bodo svečanosti v okviru proslav 20-letnice ustanovitve prve slovenske vlade. Delajo v dveh izmenah od 6. ure zjutraj do 10. ure zvečer, da bi do konca aprila, ko se bo začel teden proslav in kulturno prosvetnih prireditev, dvorano usposobili za sprejem občinstva.

Kakor smo izvedeli pri organizacijskem odboru za proslavo ustanovitve prve slovenske vlade, bo imela nova dvorana 360 sedežev. Razširjena bo na jug, sicer pa bo stala na istem mestu kot poprejšnja. V enem izmed zidov je vzidana stara jubilejna spominska marmornata plošča, ki spominja na 5. maj, dan ustanovitve prve slovenske vlade. Dvorana bo imela zelo velik oder, na katerem bo mogoče igrati scensko najbolj zahtevna gledališka dela. V notranjih prostorih bo urejen bife, pred njo pa je velika ploščad, ki jo na vzhodnem delu obdaja zid s stolpom, zgrajenim na temeljih izkopanega rimskega obzidja.

Poleg drugih kulturno prosvetnih in zabavnih manifestacij v okviru teden dni trajajočega slavja bo v nedeljo dopoldne 2. maja veliko zborovanje, na katerem bo govoril podpredsednik skupščine SRS dr. Marjan Brecelj, ki je bil ob ustanovitvi podpredsednik prve slovenske vlade.

Prireditelji pričakujejo, da bodo ta dan prihiteli v Ajdovščino številni bivši partizani in protifašisti iz zamejstva, ki so sodelovali v osvobodilnem pokretu.

Avtomobilist iz Gabrij se je zaletel pri Buttriu

V torek ob 21. uri se je 27-letni Ivan Boškin iz Gabrij 21 z avtomobilom fiat 500 z registracijo GO 26882 v Buttriu zaletel v avtomobil, ki se je peljal pred njim. Nesreča se mu je pripetila na povratku iz Vidma. Boškin se je vanj zaletel zaradi tega, ker je imel prekratko zavorno razdaljo in je vozilo zdrsnilo na mokri cesti.

Medtem ko se je avtomobil le malo poškodoval po sprednjem delu, pa se bo njegov šofer zdravil v bolnišnici v Gorici zaradi udarca v glavo in rane na desni strani čela. Okreval bo v 15 dneh.

Kino

VERDI, 17.00: «Mata Hari — agente segreto 021», J. Moreau in J.L. Trintignan; italijansko-francoski črnobeli film.

CORSO. 17.15: «Donne v'insegno, come si seduce un uomo», Tony Curtis, N. Wood in H. Fonda; ameriški barvni film, mladini uod 14. letom vstop prepovedan.

MODERNISSIMO. 16.30: «Agente 007 — licenza di uccidere», J. Connery in U. Andrews. Ameriški film tehnikolor. Zadnja predstava ob 22.30.

VITTORIA. 17.15: «I cavalieri della tavola rotonda», Robert Taylor in Ava Gardner; ameriški barvni kinemaskopski film, zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 17.00: «Non son degno di te», G. Morandi in I. Efrikian; zadnja predstava ob 21.30.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna KUERNER, Korzo Italia 10, tel. 25-76.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 10,8 stopinje ob 11.50, najnižjo 4 stopinje v torek zvečer ob 20.10; povprečne dnevne vlage je bilo 90 odstotkov, dežja je padlo 4,8 mm.

šport šport šport šport šport

28 LJUBLJANA SPENT 1965

S TEKMAMI POSAMEZNIKOV SE SPENT NADALJUJE

Navdušil je 14-letni Stipančič ki se danes sreča s svetovnim prvakom

Včeraj je bilo več kot 200 dvobojev - Čudno obnašanje italijanskih igralcev, ki ne nastopajo - Zadeva Borisa Košute

(Od našega posebnega dopisnika)

LJUBLJANA, 21. — Danes ne bomo objavljali posameznih rezultatov. Teh je več kot preveč in vrhu tega niso bili tako važni. Danes se je namreč začel drugi del svetovnega prvenstva v namiznem tenisu za naslove v kategorijah posameznikov in posameznic, v moškem, ženskem in mešanem doublu. Sicer bo še čas za objavo rezultatov in to, ko se bo tekmovanje razpletlo. Za radovedneže naj omenimo, da je bilo med ekipnim prvenstvom za Swaythling in Corbillon Cup 256 dvobojev moških in 140 ženskih reprezentanc. V tekmovanjih, ki so se pričela danes, pa bo nad tisoč dvobojev. Številka imajo torej največjo besedo, a teh je toliko, da bi z njimi napolnili večji del strani.

Danes so bila na vrsti prva razočaranja. Kdor je izgubil, bo odslej sledil zadnjim štirim dnem prvenstva le kot gledalec. Zmagovalce pa čaka drugo kolo in drug, morda nevarnejši tekmec.

Na uradnem seznamu tekmovalcev smo zagledali tudi ime člana Bora Borisa Košute, ki bi moral predstavljati Italijo. Rekli smo moral, ker je Košuto čakal zgodaj popoldne v paru s Tržačanom Sergiom Durazzanom nastop v moškem doublu proti švedski dvojici Allwin-Bengtsson. Do dvoboja pa ni prišlo in Sveda sta tako brez borbe prešla prvo oviro. Vprašali smo Košuto, zakaj ni nastopil. Najboljši igralec Bora nam je izjavil, da so ga prijavili za tekmovanje v doublu proti njegovi volji že zaradi tega, ker smo ga kot sodelavca Primorskega dnevnika prijavili za tekmovanje novinarjev. Zal je tako Košuti onemogočen nastop pred predstavniki tiska na Spent. V zvezi s tem moramo pripomniti, da ne razumemo čudnega postopka igralcev Italije. Prijavljeni za tekmovanje so, pa se ne pojavijo in puščajo tekmecem točke p. f. To je storil Winderling z Jugoslovanom Gazičem, Galli s Thomasom (Walles), Mugnozova z Balaišitovo (SZ), Gallijeva s Chou Il Ing (Kitajska itd. Edini izjemi sta Tosetto in Radicejeva, ki pa sta tekmi z Guzmanom (Equador) in Jugoslovanko Kokaljevo gladko izgubila. V igri moških dvojic pa sta oba italijanska para Tosetto-Radice in Galli-Winterling predala točki brez boja.

Večerno tekmovanje je bilo precej razgibano. Sicer je osrednjo točko predstavljal le nekaj centimetrov čez poldrugi meter visoki Anton Stipančič, ki je nada jugoslovanskega namiznega tenisa. Ta mali reprezentant s svojimi 14 leti, najmlajši udeleženec svetovnega prvenstva, je nocoj z igro in zmago nad vzhodnim Nemcem Faehnrichom navdušil ne samo sošolce, ki so ga prišli iz Duge Rese bodrit v daljno Ljubljano, temveč tudi vse občinstvo. Stipančič je izrazit napadalec a je včasih preveč statičen in predvsem še premajhen. Kljub temu ima že pester repertoar napadalnih potez, ki jih bo jutri uporabil vse v nemogoči borbi proti svetovnemu prvaku Kitajcu Chuang Tse-tungu. Škoda, da mu je žreb določil brez dvoma najhujše oviro, a Stipančič, ki se gotovo kljub zeleni mladosti zaveda, da nima ničesar izgubiti, bo skušal častno prestati preizkušnjo. Zanj bo svetovno prvenstvo končano, a že dejstvo, da je bil izbran za jugoslovanskega reprezentanta in da je nastopil med mojstri bele žogice, je zanj največja moralna nagrada, ki je tudi predhodnica zadoščenj in bodočih lovorik. Jutri pa bodo stopili na plan igralci največjega kalibra. Poleg odličnih Kitajcev in Japoncev, bodo zaigrali prvo kolo prvenstva med posamezniki evropski prvak Šved Kjell Johansson, njegov rojak Hans Alser, Madžar Zoltan Berczik, sovjetski prvak Anatolij Amelin, Romun Dorin Giurgiuca, in cela vrsta znanih imen. Pa brez zamere, ker danes ni nobenih številk. Teh bi bilo preveč, saj so v teku današnjega dne odigrali nad 200 dvobojev.

Danes opoldne je predsednik mestnega sveta Ljubljane inž. Marjan Tepina priredil v festivalni dvorani za predstavnike ITTF, predstavnike organizacijskega komiteja SPENT in akreditirane novinarje na svetovnem prvenstvu v Ljubljani coctail-party. Ob tej priložnosti je predsednik ITTF in zastopnik namiznoteniške zveze ZAR Abouheif izročil inženirju Tepini prehodni «pokal ZAR», ki ga v imenu predsednika Naserja poklanjajo mestu organizatorju svetovnega prvenstva v namiznem tenisu.

MARJAN DOLGAN

Verona-Inter 2:2 (0:1)

VERONA, 21. — Neodločeno 2:2 (0:1) se je končala prijateljska tekma Verona - Inter. V moštvu Interja je nastopilo precej rezerv. Tekma je imela namen, pokazati, kdo bi lahko zamenjal Domenghinija, ki zaradi avtomobilske nesreče dlje časa ne bo mogel igrati. Herrera sta zlasti zanimala Peirò in Canella, ki sta oba dobro igrala ter dala vsak po en gol. Sicer pa je Verona dobro igrala in večkrat ogrožala nasprotni gol. Za Verono sta dosegla vsak po en gol Joan (ki je bil med igralci Verone najboljši) in Sega.

Svetovni prvak Chuang Tse-tung prejema med odmorom neka navodila svojega tehničnega vodje

GORIŠKI TEKMI

V odločilni tekmi doma je zmagala Juventina

Neodločen rezultat Podgore v Šlovrencu in poraz Sovodenj v Foljani ne spremenita končne slike

Juventina je zadnjo tekmo povratnega kola preteklo nedeljo igrala doma in jo tudi ugodno zaključila. Tekma z ekipo iz Romansa se je namreč končala z zmago domačinov z 2:0. Gola sta zabila Batistič in Marino Petejan. S tem je Juventina dosegla, da bo ostala v sedanji kategoriji, potem ko bo odigrala kvalifikacijsko tekmo z nekim moštvom iz druge skupine. Za to tekmo pa nima posebnih skrbi in če bo igrala količkaj resno in požrtvovalno, bi jo morala odločiti v svojo korist. Dejstvo, da bo Juventina ostala v sedanji kategoriji, ko bo spodnja polovica moštev na lestvici morala v nižjo kategorijo, je vsekakor uspeh. Zato so štandreški športniki v nedeljo zvečer ta uspeh slovesno proslavili skupaj s svojimi nogometaši.

Manj srečna je bila ekipa iz Sovodenj, ki je gostovala v Foljani in izgubila proti močnim domačinom z rezultatom 5:0. Ta rezultat ni koristi niti škodil enemu ali drugemu obeh tekmecev, ker bosta morala oba v nižjo kategorijo.

Podgora je zadnjo tekmo odigrala v Šlovrencu in jo zaključila neodločeno 1:1. To je dovolj za dober konec, saj je Podgora zaključila svoje letošnje tekmovanje s prednostjo treh točk pred najbližjim zasledovalcem, ki je Audax iz Gorice

Boksarski troboj Trst-Gorica-Latisana

V telovadnici CONI (Campagnuzza) bo 24. t. m. ob 21. uri že najavljeni boksarski troboj Trst - Gorica - Latisana.

Spored:

Novinci 1965: lahka kategorija: Giacca (CRDA Ts) - Picotto (Libertas, Lat.); welter: Bordin (Libertas, Lat.) . Sorli (UP Goriziana); srednja kategorija: Gallo (Libertas, Lat.) . Davilla (UP Goriziana).

Diletantje: lahka kategorija: Cristin (Libertas, Lat.) - Bertossi (UP Gor.); Martucci (Lib., Lat.) . Bortot (UP Gor.); welter: Odorico (Lib. Lat.) . Tanko (UP Gor.); srednja: Pitaccolo (Lib., Lat.) . Berdon (UP Gor.); welter: Gustini (CRDA, Ts) - Picillo (UP Gor.); Valenta (CRDA, Ts) - Selva (UP Gor.); srednjetežka: Disarò (SP Triestina) - Dorni (UP Gor.).

Šport v Koprščini in Ilirski Bistrici

Nogometaši so se v republiški ligi kar dobro odrezali. Nova Gorica je igrala neodločeno s Svobodo v Ljubljani 2:2. S to točko so se Goričani močno približali vodilnim enajstoricam in imajo lepe možnosti za osvojitev enega izmed prvih petih mest. Še bolj je presenetil Delamaris, ki je po seriji porazov iztrgal točko Ljubljani (1:1). Ta točka mu seveda ne bo prav nič koristila, saj je moštvo obsojeno na izpad, v moralnem pogledu pa vendarle pomeni mnogo. Izola namreč preizkuša vrsto mladih igralcev in hoče iz njih formirati moštvo, ki bo jeseni uspešno nastopalo v drugi republiški ligi. Gre za ohranitev nogometne tradicije v Izoli in tudi za boljše perspektive, saj imajo zdaj lastno igrišče.

Dokajšnje razočaranje pa je priredil svojim pristašem Koper. Odločilno srečanje v Tržiču je namreč izgubil z 2:3. Nič ne pomaga ugotovitev, da razmočeno igrišče ni ustrezalo tehnično boljšim gostom — dve točki sta ostali nasprotniku in Koper je moral prepustiti prvo mesto ljubljanski Slaviji. Prav v nedeljo pa bo imel Koper priložnost, da premaga direktnega pretendenta za prvo mesto. Čeprav se igra tekma na igrišču Slavije, Koprčani niso brez možnosti, saj so spomladi prav na tujih igriščih zabeležili nekaj lepih uspehov. Nobenega dvoma ni, da se bodo Koprčani zagrizli v to srečanje, saj bi v primeru poraza izgubili vse praktične možnosti za osvojitev prvega mesta. Nekoliko si je popravilo položaj ajdovsko Primorje, ki je dobilo tekmo s Svobodo s 3:0 p.f. Vsekakor je na vrhu precejšnja gneča in nobenega presenečenja ne bi bilo, če bi na koncu o naslovu prvaka odločala celo razlika v zadetkih.

* * *

Košarkarji Lesonita pričakujejo ekipo ljubljanske Olimpije, ki je letos ponovno glavni favorit za osvojitev naslova prvaka države. Domači si ne obetajo mnogo. Hočejo doseči samo čim bolj časten izid in se tado oddolžiti občinstvu, ki bo brez dvoma v velikem številu prisostvovalo temu srečanju. Košarkarji Lesonita so preteklo nedeljo izgubili v Skopju proti Rabotničkemu z dvajsetimi doši razlike in so trenutno na zadnjem mestu prvenstvene lestvice. Doživljajo pač usodo vseh začetnikov v zvezni košarkarski ligi.

«Avvenimenti»

Ciklostiran list Avvenimenti posveča na svojih osmih straneh največ prostora nogometu. List, ki ga ureja Guerrino Zigante, načenja v svoji zadnji številki problem, kako rešiti Triestino (da bi namreč ostala v ligi B). S slikami, ki spominjajo na stripe, prikazuje, kako je potekala tekma Poljska-Italija, Triestina-Palermo in Brescia-Bari.

Prihodnjo nedeljo

Mladinci Bora pred odgovorno nalogo

V nedeljo 25. t.m. je na sporedu tretja faza italijanskega prvenstva juniorjev. Borova šestorka, ki si je priborila nastop na tem prvenstvu, bo odigrala svoja srečanja proti ekipam Gasilcev iz Ravenne, CSI iz Tridenta in Marzotta iz Valdagna. Favorit tega spopada je ekipa ravenskih gasilcev, ki z isto postavo uspešno vodi na prvenstvu B lige, v katerem nastopa tudi prva ekipa Bora.

V tem nastopu torej čaka ekipo slovenskih odbojkarjev skoro nepremagljiva ovira. Pripomnimo naj samo to, da so ti gasilci premagali v Trstu prvo šestorko športnega združenja Bor s 3:2. Mislimo, da ostali dve ekipi ne bi smeli delati sivih las mladincem Bora, ki imajo z letošnjo postavo izredne možnosti za dobro uvrstitev.

Fantje so v zadnjih časih bliskovito napredovali in tudi njihova zmaga na tem izločilnem turnirju v Padovi ni nemogoča, čeprav bi tvorila za nas veselo presenečenje. Če bi jim to uspelo, bi imeli odprta vrata do finala, v katerega sigurno spadajo, a jim bodo morda močnejši gasilci prekrižali račune.

Lani so v tej fazi imeli Borovi fantje za nasprotnika le ekipo Marzotta in jo gladko premagali. Letos pa jim bo trda predla. Voščimo pa jim in želimo, da bi v odločilnem srečanju napeli vse svoje mlade sile in pridobili mlademu slovenskemu društvu še eno lovoriko.

Za sestavo juniorskega moštva plavih pridejo v poštev sledeči mladinci: Lakovič, Veljak, Plesničar, Uršič, Starec, Orel, Vodopivec, Fučka, Spacal in morda Hreščak.

RITTER

Italija - Jugoslavija 25. maja v Ljubljani

V okviru košarkarskega tekmovanja petih držav — to so: Italija, Jugoslavija, ČSSR, Francija in Poljska — bo 25. maja igrala Italija v Ljubljani proti Jugoslaviji.

Na lestvici vodi trenutno Jugoslavija z 10 točkami iz 6 tekem. Italija, ki je na drugem mestu, ima 9 točk, toda eno tekmo manj. Vse ostale tri tekme mora Italija odigrati zunaj; razen z Jugoslavijo, s ČSSR v Pragi (22. maja) in s Poljsko v Varšavi (27. maja). Češka ima točko manj kot Jugoslavija ob enakem številu odigranih tekem. Francija, ki je odigrala vse tekme razen ene, ima le 8 točk, medtem ko ima Poljska možnost, da dohiti ostale: ima šest točk, toda odigrala je šele štiri tekme.

Jovanović in Pilić v naslednjem kolu

NEAPELJ, 21. — Drugi dan mednarodnega turnirja so v prvem kolu zmagali še Italijani Gaudenzi, Pirro, Palmieri in Di Maso, Mac Millan (J. Afr.), Zuleta (Ekv.), Alvarez (Kol.), Zarazua (Meh.) ter Jugoslovana Jovanović in Pilić — prvi zaradi odsotnosti nasprotnika drugi pa nad Marzanom (It.) s 6:2, 6:1. Od žensk pa so se plasirale za naslednje kolo še Gobbò, Gordigiani, Tacchini (vse It.) in Spinoza (Fr.).

Popoldne so se igre nadaljevale in so se iz prvega kola plasirali za drugo kolo še Olivieri, Merlo, Rodriguez (Čile) in Guerci Lena. Od žensk pa so zmagale v prvem kolu tudi Leyer (Avst.) Niessen (Nemč.) in Berner (Kan.).

V drugem kolu so priborili lahke zmage Mulligan (Avstral.), Pietrangeli, Tacchini, Maioli in Barclay (Fr.).

Na turnirju UEFA Italija v semifinalu

BONN, 21. — Na turnirju UEFA je Italija premagala Irsko z 2:0 (1:0). Obadva gola je dal Prati. Ostali rezultati: ČSSR - Zahodna Nemčija 0:0. Žreb je zmago dodelil ČSSR. Anglija-Madžarska 5:0 (1:0). Vzhodna Nemčija - Holandska 3:0 (0:0).

V petek bosta semifinalni tekmi Vzh. Nemčija - ČSSR in Anglija - Italija.

RIM, 21. — Neki nemški list je objavil intervju s Schnellingerjem, v katerem je igralec izjavil, da bo na koncu sezone zapustil Romo. Prestopil bo ali k Milanu ali k Juventus. Tajništvo Rome je sporočilo, da ni nikakih pogajanj z omenjenima kluboma za prestop Schnellingerja.

MILAN, 21. — Čeprav je prejel številne ponudbe od italijanskih klubov in še zlasti iz inozemstva, je Helenio Herrera že podpisal pogodbo za prihodnjo sezono z Interjem.

CARDIFF, 21. — Prvega maja bo v Firencah Wales nastopil proti italijanski reprezentanci z isto postavo, ki je pred kratkim premagala Severno Irsko s 5:0. John Charles bo rezerva.

Prst usode

(Nadaljevanje s 3 strani)

da naše družinsko zavarovanje ‚Prst usode' ne vključuje bolezenskih primerov. Če soglašate, vam morem takoj napisati polico...

Nekdo se je prikotalil po stopnicah. Neko dekletce se je ustavilo na koncu stopnišča, naglo vstalo in izginilo za vrati.

— To je Serena, — je pojasnila gospa Sphink.

— Se otrokom še nikoli ni nič zgodilo? — je vprašal zastopnik.

— O, nikoli nič!

— Naše zavarovanje predvideva tisoč dolarjev za vsako nezgodo v hiši, a deset tisoč dolarjev za primer smrti zaradi nezgode.

— Da, — je naglo odgovorila gospa, — to mi je dobro znano. Kje naj podpišem?

— Tu, — ji je pokazal zastopnik. — Prosim, podpišite oba izvoda.

Ko je podpisala, ji je zastopnik izročil en izvod, medtem ko je drugega pridržal zase.

— Hočem vas nagraditi, ker vidim, da razumete moje trpljenje in nevoljo... — Medtem ko je tako govorila, je potegnila iz svojih zajetnih nedrij listnico in ponudila zastopniku šop bankovcev. Oddahnil si je, vzel svojo aktovko in se pripravil, da čimprej zapusti hišo. V tem trenutku se je vrh stopnišča pojavila glava paglavca.

— Hej, mama, — se je oglasil. — Namestil sem stopnice tako, kakor si mi naročila...

Ko je zastopnik zavarovalnice odhajal iz hiše, je še slišal, kako mu je mati odgovarjala:

— Zares si priden otrok, Stephen! A zdaj ukaži ostalim, da ostanejo v sobi. Oče bo vsak hip prišel...

Ko je to slišal, se je zdrznil. Bil je zadovoljen, da je že zapustil to hišo, izpolnil svojo normo in prejel še nagrado povrhu. Streslo ga je od misli na bednega gospoda Sphinka, ki bo prav kmalu postal prva žrtev ‚Prsta usode'.

Afriška atletika v razvoju

Velik napredek v zadnjih letih

Afriški kontinent, mislimo predvsem črno Afriko, komaj stopa v mednarodno areno. Tako je na političnem, gospodarskem in tudi športnem področju. Ker je Afrika v celoti še zelo malo razvita, lahko iščemo tam kvalitetne športnike le v čim bolj naravnih panogah, največ v atletiki in še tu v preprostih disciplinah. Kronična beda afriških narodov tudi ne dopušča, da bi se razvili vsestransko dobri športniki, krvavo v Afriki pa tudi potrebujejo strokovnjake, ki bi domačinom kaj novega pokazali.

Razvoj afriške atletike je kljub izredno težkim pogojem zelo velik in prikazali ga bomo s pomočjo konkretnih rezultatov na zadnji olimpiadi v Tokiu in tudi na igrah v Rimu. Pred 5 leti v Rimu so le redki atleti posegli po boljših mestih. Nyandika (Kenija) je bil najboljši s 6. mestom na 5000 metrov (13'52"8), nekaj drugim pa je uspelo do polfinala. Naj omenimo le najboljše: Antao (Kenija) je na 100 m dosegel 10"4, na 200 m pa 21"3; Amukun (Gana) 21"3 na 200 m; Okello (Uganda) 14"3 na 110 m zapreke, Rotich (Kenija) 51"2 na 400 m zapreke in Amu (Nigerija) je na 400 m v raznih predtekih dosegel dvakrat 46"8 in 46"6. Odlično je tekla tudi hitra štafeta Nigerije (40"1), ki je le zaradi napake v predajah izgubila mesto v finalu. Zelo dober čas je na 10.000 m dosegel tudi Anentia (Kenija), ki je progo pretekel v 30'03". To je vse! Afričani so se vrnili v svoje domovine brez odličij in le natančni statistiki so beležili njihove rezultate.

Minila so štiri leta. Afričani največ zaradi pomanjkanja sredstev niso veliko nastopali v tujini in skoraj vse je šlo v pozabo. V Tokio je prišla črna ekspedicija veliko bolj številna kot v Rim. Že na prvih tekmah se je pokazalo, da je treba z Afričani marsikje računati.

Sprinter Kone s Slonokoščene obale je na 100 m v četrtini in polovici finala dvakrat zabeležil 10"4 in se zelo nepričakovano plasiral za finalni tek, kjer je bil 6. in ponovno tekel 10"4. Na 400 m so kar štirje tekači dosegli dobre čase, čeprav se niso uvrstili zelo visoko. Bezabith (Etiopija) je dosegel 46"7, Quartey in Addy iz Gane 47" in 47"1, Kipruguz iz Kenije pa 47"1. Doseženi časi seveda niso senzacionalni, marsikatera evropska država pa bi bila ponosna s takimi tekači. V sprintu so bili tudi tokrat več kot solidni atleti iz zahodne Afrike. Hitra štafeta Nigerije je dosegla 40"1, Senegal pa je bil le za desetinko sekunde počasnejši. Med Afričani je značilno, da so atleti z zahodne obale večinoma dobri sprinterji in skakalci, tovariši iz vzhodnih dežel pa boljši tekači na srednje in dolge proge. Tekači iz Kenije in Etiopije so sedaj med najboljšimi na svetu. Poleg slavnega Abebe Bikilo, katerega že vsi dobro poznajo, naj omenimo še Mamoja Woldeja, ki je bil v Tokiu na 10.000 m celo blizu kolajne, končno pa zasedel 4. mesto z izrednim časom 28'31"8. V tekih na dolge proge je zelo dober čas zabeležil tudi Kogo iz Kenije, ki je na 3000 m steeple zmagal v času 8'51". Atlet je seveda v mednarodni areni popolnoma neznan, skoraj gotovo pa je v Tokiu prvič nastopil v tujini in morda celo prvič tekel na progi z zaprekami.

Nadvse zanimivi so tudi afriški skakalci. Pred leti je izstopal le specialist v daljino Ahey iz Gane, ki je l. 1962 zmagal na igrah britanskega imperija v Perthu z rezultatom 8,17 m. Pri tem dosežku je atletu pomagal veter, v normalnih pogojih pa je skakalec vendar dosegel 8,05 m. Ahey je nastopil tudi v Tokiu, sicer brez posebnega uspeha. Uvrstil se je na 7. mesto. Danes je najboljši afriški skakalec Mahmat Idriss iz Čada, pred tremi leti stalni reprezentant francoske državne reprezentance in zato v Evropi dobro znan. S povratkom v domovino, po končanih študijah v Franciji, je Idriss zabeležil izredne uspehe in ne samo v športu. Kmalu je postal minister za šport in kot tak popravil svoj osebni rekord do zavidljive znamke 2,16 m. V Tokiu je čadski minister-atlet zasedel deveto mesto z 2,09 m. Nedvomno je Idriss sedaj najboljši afriški skakalec v višino, ne gre pa pozabiti kongoškega predstavnika Elendeja. Elende sicer ni dosegel na olimpiadi nič posebnega, čudovito pa je bilo gledati atleta, ki je na najelementarnejši način skakanja, kar naravnost čez letvico s skoraj pravokotnim zaletom, s precejšnjo lahkoto dosegel višino 206 cm. Od afriških skakalcev se je v Tokiu najvišje uvrstil West (Nigerija), ki je s 7,60 m osvojil 4. mesto v skoku v daljino. Odlično se je v troskoku odrezal tudi Dia iz Senegala. S primitivno tehniko je skočil 15,84 in se uvrstil v finalni del tekmovanja.

BRUNO KRIŽMAN

DR. DUŠAN KERMAVNER

TRST IN ZAČETKI SLOVENSKE SOCIALNE DEMOKRACIJE

Odlomki iz knjige «Začetki slovenske socialne demokracije v desetletju 1884-1894» 22.

Nekaj časa je bil pomožni pisarniški sluga pri obratni direkciji državnih železnic, a je samo nadomestoval bolnega uslužbenca. Na vprašanje, kakšni so njegovi politični in socialni nazori, je izjavil, da «se priznava k družbi socialnih demokratov», in pojasnil: «Sem delavec in hočem zastopati interese delavcev, kolikor je to mogoče v okviru zakona. Z anarhisti nimam nič skupnega, o nasilnih sredstvih nočem nič vedeti. Sem član tukajšnje ‚Delavske zveze', sicer ne pripadam nobenemu društvu in tudi prej nisem bil član nobenega drugega razen tri mesece ljubljanskega društva. Niti najmanj nisem politično deloval.» Na vprašanje o narodnostni pripadnosti je odgovoril: «Slovenec sem in čutim za svoj narod, sem pa pri tem dober Avstrijec.» V tej zvezi je še navedel, da ga je, ko mu je bilo dvanajst let, peljala mati na Dunaj v avdienco k cesarju s prošnjo za sprejem v kadetnico; ker pa cesarja takrat ni bilo, nista nič opravila. Pri hišni preiskavi so mu odnesli tudi obsežen rokopis v obsegu 77 velikih listov, ki pod naslovom «Hiša št. 67 v Spodnji Šiški» nudi najprej topografski prikaz zemljiškega posestva, nato pa opis dogodivščin v rodbini Klemenčič od leta 1809 dalje. Takrat so namreč njegovega deda Jožefa Klemenčiča obsodili Francozi zaradi uboja nekega njihovega častnika na zapor in izgubo posestva, katero pa je po njihovem odhodu kajpada dobil nazaj. Andrej je natančno popisal postopno propadanje in končno izgubo domačije zaradi neizmerne zapravljivosti Andreja Klemenčiča-očeta, ki je postal končno prodajalec žganja na drobno v službi bogatega soseda Vodnika, ne da bi bilo — po podatkih rokopisa — mogoče kakšno krivdo za njegov propad naložiti le-temu. Pisanje je na mnogih mestih prepleteno z zgodovinskimi in družbenimi razglabljanji, a piscu je manjkala vsakršna oblikovalna moč; nikjer se ni znal dvigniti nad dogajanje, pripovedoval je tako, kakor je slišal pripovedovati mater, teto in druge sorodnike. Vsebina je domala brez vsake kulturnozgodovinske vrednosti.

Preden navedemo še Klemenčičevo izpovedbo o njegovi tržaški dejavnosti, pa moramo seči v dogajanje, ki je privedlo do policijske hišne preiskave in do zaslišanja. Ko je 18. junija prevzel odborniško funkcijo v «Delavski zvezi», je Klemenčič takoj sklical «sejo slovenskega odseka» in je dal zanjo šapirografirati naslednja vabila: «Delavska zveza v Trstu (z naslovom prostorov) — Častiti udje! Povabljeni ste za nedeljo 22. junija ob pol šestih zvečer k važnej seji slovenskega odseka, kjer se bo volil nov odbor (in se bo) tudi pogovorilo za en občni zbor (pač javni shod) za volilno pravico in še druge važne stvari. Pričakujemo vas za dobro (stvar) dosti.» O razpravljanju na tej seji ne vemo ničesar, a domnevamo, da so se je poleg drugih neznanih članov udeležili tudi trije odpuščeni plinarniški delavci Matija Samec, Anton Skamperle in Vicenc Lavrenčič, ki so osem dni pozneje, 1. julija, prijavili javen ljudski shod v Škednju za 6. julija z razpravljanjem o «prošnji normalnega dnevnika (!) osem ur» in «o prošnji na višje oblasti za jednakopravno pravico volitve za vse meščane». Dne 5. julija je policijska direkcija sporočila sklicateljem, da shoda ne more dovoliti zaradi tega, ker je napovedan za isti čas v Škednju društveni izlet «Tržaškega Sokola» in bi lahko prišlo do nereda; sklicatelji «naj preložijo shod na drug primernejši čas». Nato so dne 9. julija z enako vlogo prijavili prav isti trije sklicatelji shod za 13. julij prav tako v Škednju, le v drugem prostoru — namesto «v gostilni g. Jožefa Sancina-Nemca» naj bi bil «v prostoru g. Matije Sancina Vrbe». Nemara je Klemenčiči sam izročil uredništvu «Edinosti» oznanilo shoda, ki je vsebovalo poleg dnevnega reda — «1. Normalni dnevnik osem ur za odraščene delavce in 2. O jednakosti političnih pravic itd. za vse meščane» — naslednje slovenske poudarke: «Shod je javen. Ta shod priredе slovenski delavci; obravnavalo se bodo slovenski in tudi vsa oznanila so slovenska.» To oznanilo se je nanašalo na shod od 6. julija, ki pa ga je bilo treba preložiti, nakar je «Edinost» v naslednji številki prinesla obvestilo: «Delavcem! Napovedani shod v Škednju ne bode jutri, ampak drugo nedeljo, 13. t. m.» Dan pred shodom pa je še enkrat objavila navedeno oznanilo, v katerem so sklicatelji spremenili le čas in prostor shoda.

PRED SHODOM V ŠKEDNJU

Ni izključeno, marveč celo verjetno, čeprav tega ne moremo ugotoviti, da je kateri od bolj ali manj vidnih slovenskih narodnjakov opozoril prijatelja ali pokrovitelja med policijskimi uradniki na «rovarjenje» tega Klemenčiča, ki je prišel od kdove kje in hoče zdaj med tržaškimi Slovenci izpodkopavati slovensko narodno stranko, tako zvesto oporo vladi! drugače je težavno razložiti, zakaj bi se bila policija ob drugi prijavi shoda dne 9. julija tako krepko pozanimala za to, kdo bo govoril na shodu in kaj. Vsekakor je Klemenčič le na poziv policije predložil govor, ki ga je bil že napisal, na temelju tega spisa pa je policijski komisar Bussich naslednji dan 10. julija takole utemeljil predlog za hišno preiskavo pri Klemenčiču in še za njegovo morebitno nadaljnje preganjanje: «Iz vsebine govora, ki ga je predložil Andreas Clemencich in ki naj bi ga govoril na javnem shodu v Škednju 13. t. m.., je razbrati, da ima imenovani, če ne naravnost veleizdajalske, pa vendar proti posedujočim razredom in oblastvom hujskajoče časnike in tiske, iz katerih je sicer neizobraženi krojaški pomočnik skrpal svoj hujskaški govor za (škedenjski) shod. Glede na okolnost, da je imel — kakor je v tem uradu izjavil — trden namen, nastopiti z omenjenim govorom na javnem shodu, in ker ni videti, da bi imel kakšne zadržke pred razširjanjem takšnih idej in spisov... v krogih prijateljev in znancev... bi bilo treba izvršiti pri njem hišno preiskavo in ga prijeti ustrezno uspehu preiskave.» Na osnovi tega predloga so Klemenčiča «osumili, da se ukvarja z anarhističnim rovarjenjem», in izvedli pri njem naslednje jutro hišno preiskavo. Odnesli so mu poleg že navedenih treh pisem, nabiralne pole za stavkajoče ljubljanske mizarje in rokopisa rodbinske kronike tudi člansko izkaznico «Delavske zveze», že navedeni koncept govora v italijanščini, nekaj socialističnih časnikov in dunajski prvomajski spis («Zum 1. Mai 1890»); o tem spisu je Klemenčiči izjavil, da ga ni dobil v prostorih «Delavske zveze» kakor druge časnike, marveč da ga je kupil od nekega neznanca. Odnesli so potemtakem precej «gradiva», ki pa le ni zadostovalo, da bi «ga prijeli» še kaj več, marveč so ga le zaslišali.

V tistem delu zaslišanja, ki se je nanašalo na njegovo najnovejšo tržaško dejavnost, je Klemenčič izpovedal: «Pred približno enim mesecem sem spoznal v neki gostilni odpuščene delavce tukajšnje plinarne Samca, Skamperleja in Lavrenčiča. Vsi trije so preprosti delavci brez vsake višje izobrazbe. Misel o sklicanju javnega shoda v Škednju sem sprožil sam.

(Se nadaljuje)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 - II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 - II. Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ v tednu 30 din, mesečno 600 din — Nedeljska: posamezna 50 din, 2.400 din za leto 1965. — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda. — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst